

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

KODAK Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2000

Kodak

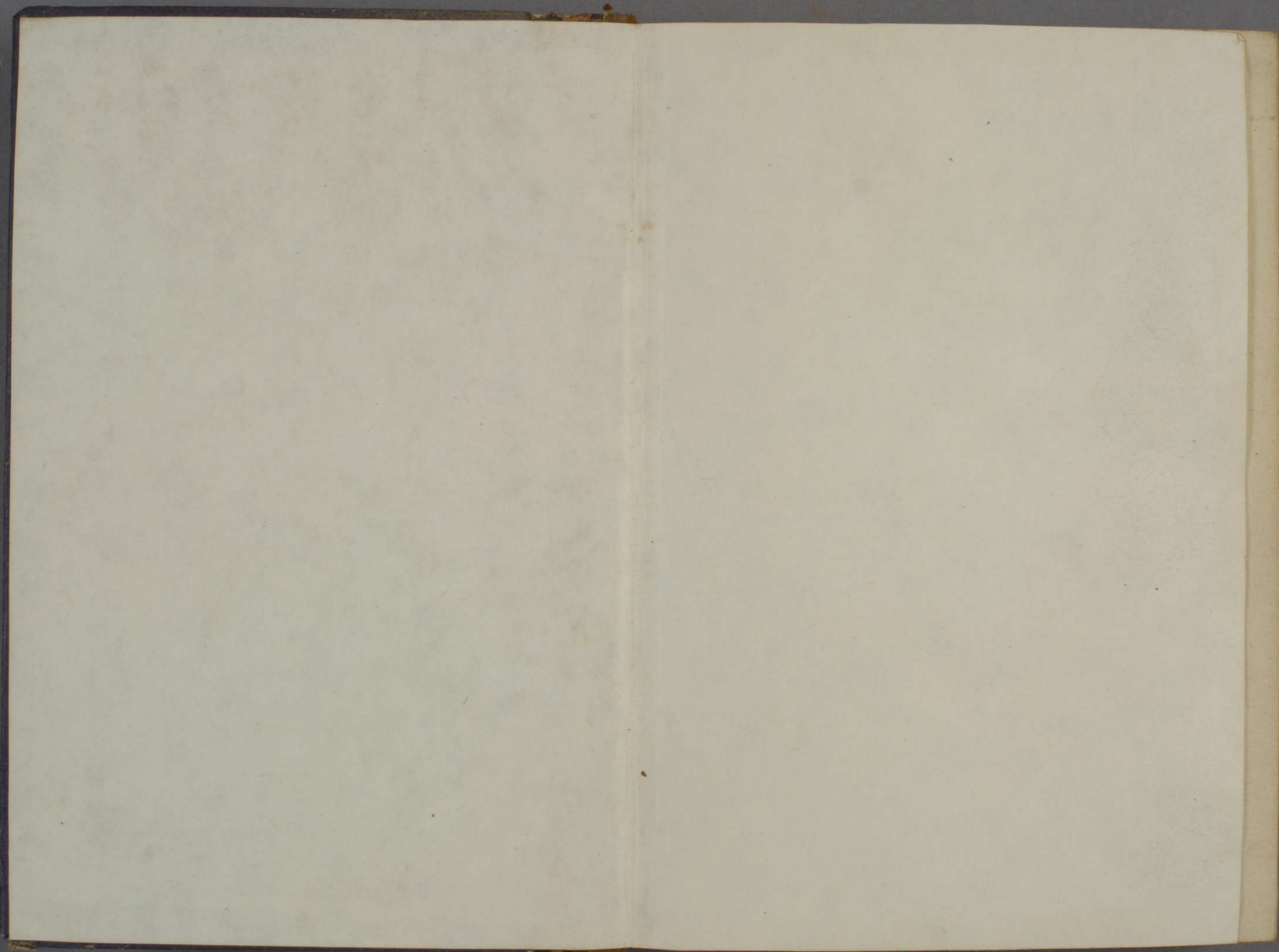
LICENSED PRODUCT
3/Color Black

	Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
A 1	Light Blue	Light Cyan	Light Green	Light Yellow	Light Red	Light Magenta	White	Light Gray	White
2	Dark Blue	Dark Cyan	Dark Green	Dark Yellow	Dark Red	Dark Magenta	White	Dark Gray	Black

A 1 2 3 4 5 6 **M** 8 9 10 11 12 13 14 15 **B** 17 18 19

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 **10** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 **20**
JAPAN
TAJIMA

REGLEMENT
OF DE
EXERCITIEN EN MANOEUVRES
DER
INFANTERIE.

—••••—
DERDE GEDEELTE.
BATAILLONSSCHOOL.

—••••—
1855.

INFANTRIE

BATAILLONSSCHOOL

1852

65- 1143

INHOUD

VAN HET

DERDE GEDEELTE.

BATAILLONSSCHOOL

ALGEMEENE BEPALINGEN Bladz. 1.

EERSTE LES.

- ART. 1. Het openen der gelederen 6.
- » 2. De handgrepen en de lading in vier tempo's 7.
- » 3. Het sluiten der gelederen 8.
- » 4. De gezwinde lading en de vuren ... 9.
- Half-bataillonsvuur* 10.
- Bataillonsvuur* 10.
- Gelederenvuur* 11.
- Twee-gelederenvuur* 11.
- De vuren achterwaarts* 11.

TWEEDE LES.

- ART. 1. Met pelotons regts of links in kolonne. Bladz. 14.
In kolonne afmarscheren, zonder de pelotons vooraf te doen halt houden... » 16.
Regts (links) in kolonne, om naar de linker (regter) zijde te marschren... » 17.
- » 2. De marsch in kolonne op geheele distantie; van directie veranderen, en sectiën en weder pelotons formeren... » 18.
In kolonne op geheele distantie marscheren... » 18.
Van directie veranderen... » 19.
Sectiën en weder pelotons formeren... » 20.
- » 3. De contramarsch... » 21.
- » 4. Kolonne op weg... » 23.
 Algemeene opmerkingen betreffende de kolonne op marsch... » 26.
- » 5. De kolonne doen halt houden en haar links (regts) in bataille formeren... » 29.

DERDE LES.

- ART. 1. Met pelotons regts (links) achterwaarts in kolonne... » 33.
- » 2. De kolonne voorwaarts en front achterwaarts in bataille formeren; benevens de formatie in bataille, uit twee bewegingen zamengesteld... » 36.

- Voorwaarts in bataille...* Bladz. 36.
Front achterwaarts in bataille... » 42.
Formatie in bataille, uit twee bewegingen zamengesteld... » 46.
- ART. 3. De kolonne ter regter (linker) zijde in bataille formeren... » 47.
- » 4. Marsch uit de flank, met rootten van directie veranderen en in pelotons of sectiën opmarscheren... » 51.
Marsch uit de flank... » 51.
Met rootten van directie veranderen... » 52.
Uit de flank marscherende, in pelotons of sectiën opmarscheren... » 53.
- » 5. Uit de flank marscherende, het bataillon met rootten ter regter (linker) zijde in bataille formeren... » 54.
- » 6. De frontveranderingen... » 56.
Voorwaarts van front veranderen, op het eerste peloton... » 56.
Voorwaarts van front veranderen, op het laatste peloton... » 57.
Achterwaarts van front veranderen, op het eerste peloton... » 57.
Achterwaarts van front veranderen, op het laatste peloton... » 59.
Frontverandering op een der pelotons van het midden... » 60.

VIERDE LES.

- ART. 1. In orde van bataille zijde, het bataillon met divisiën of pelotons in kolonne zamentrekken Bladz. 62.
- » 2. In gesloten kolonne marscheren; de kolonne doen halt houden en haar regts of links van directie doen veranderen. » 70.
- Eene gesloten kolonne regts of links van directie doen veranderen » 70.*
- » 3. Eene gesloten kolonne doen contramarscheren » 76.
- » 4. Eene gesloten kolonne de distantien doen nemen (voor- en achterwaarts); tot op sectie-distantie opsluiten; van directie veranderen; geheel opsluiten en de divisiën op de plaats formeren . . . » 79.
- Eene geheel of gedeeltelijk gesloten kolonne de distantie doen nemen . . . » 79.*
- De kolonne tot op sectie—afstand doen opsluiten » 81.*
- Verandering van directie, met eene kolonne op sectie-(halve) distantie. . » 84.*
- De kolonne geheel doen opsluiten . . . » 85.*
- Divisiën op de plaats formeren . . . » 85.*
- » 5. De gesloten kolonne deplouieren » 89.
- Deploijement in den marsch » 97.*
- » 6. De kolonne van aanval (*d'attaque*); met deze kolonne marscheren; het carré formeren; de kolonne herstellen en deplouieren » 100.

- Kolonne van aanval (d'attaque) . . . Blz. 100.*
- In kolonne d'attaque marscheren » 102.*
- Het carré formeren » 103.*
- De kolonne herstellen » 105.*
- Deploijement van de kolonne d'attaque. » 106.*

VIJFDE LES.

- ART. 1. Marsch in bataille, in het avanceren en retireren » 108.
- Opmerkingen betrekkelijk den marsch in bataille » 115.
- Marsch in bataille met verkeerd front. » 117.*
- Het retirerende bataillon doen halt houden en in front herstellen » 119.*
- » 2. Voorbijtocht langs een beletsel » 120.
- » 3. Schuinsche marsch in bataille » 125.
- » 4. Het in bataille marscherende bataillon doen halt houden en rigten » 127.
- » 5. Den hollen weg (*defilé*) in den terugtocht doortrekken » 130.
- » 6. Den afmarsch doen slaan, en daarna het bataillon weder verzamelen » 133.

EENIGE VOORSCHRIFTEN VAN BIJZONDEREN

- AARD. Blz. 134.
- I. Bewegingen der vijfde komdagnie of tirailleur-afdeeling bij de manoeuvres. » 134.
- II. Het bepalen van de lijn van bataille. » 134.
- III. Het afhalen en terugbrengen van het vaandel. » 136.
- IV. Het salueren met het vaandel. » 138.
- V. Handgrepen der onderofficieren met de sabel. » 139.
- VI. Het salueren met de sabel. » 139.
- VII. Voorschrift betreffende de wapenschouwingen en het defileren. » 140.
- VIII. Om te defileren, met den regter vleugel door het midden voor. » 145.

EXERCITIEN EN MANOEUVRES

INFANTERIE.

DERDE GEDEELTE.

BATAILLONSSCHOOL.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Het bataillon wordt hier verondersteld uit vier kompaniën (acht pelotons) te bestaan, zijnde de bewegingen der vijfde, of tirailleurkompagnie, afzonderlijk behandeld.

Het bataillon is ingedeeld en zamengesteld zoo als in de algemeene bepalingen, welke de *Soldatenschool* vooraangaan, is voorgeschreven.

Bijaldien de kompaniën van ongelijke sterkte zijn, zal men, om de pelotons op een gelijk getal rotten te brengen, manschappen van de eene kompagnie naar de andere doen overgaan.

Voor zooveel den bataillons-kommandant geene bepaalde plaats is aangewezen, zal hij zich ophouden

ter plaatse waar hij zich het best kan doen verstaan, en de bewegingen het geschiktst kan nagaan en besturen.

De bataillons-kommandant moet de bewegingen met de meeste bedaardheid en regelmatigheid doen uitvoeren, de misslagen trachten voor te komen en begane fouten bedaard verhelpen.

Bij de formatie in kolonne is de plaats van den adjudant en van den adjudant-onderofficier aan de zijde der directie, twee passen buitenwaarts van de guides der eerste en laatste afdeeling.

Bij alle gelegenheden dat de pelotons-kommandanten hunne plaatsen verlaten, zullen zij onmiddellijk door hunne vervullings-onderofficieren worden vervangen.

De vaandeldrager zal, in den regel, het vaandel tegen de heup dragen, doch bij het afbakenen der lijn van bataille, regt op en neêr, tusschen de beide oogen. Wanneer de generale guides de lijn van bataille afbakenen, zullen zij het geweer, regt op en neêr, tusschen de beide oogen houden.

Bij eene manoeuvrerende kolonne volgen de tamboers de beweging ter hoogte van het derde peloton, aan de tegenovergestelde zijde van den guide.

Bij de kolonne op weg en bij het doortrekken van den hollen weg, marscheren zij aan het hoofd, en bij de kolonne d'attaque, achter de laatste afdeeling.

De linker rotsluiser uit het tweede gelid begeeft zich in het opsluitend gelid, zoodra het bataillon zich in kolonne formeert.

De kommando's: *Marsch*, en: *Halt*, zullen, wan-

neer het bataillon in kolonne is, door de afdeelingskommandanten vaardig worden herhaald.

Bij de marschen worden de geweren gewoonlijk in den arm gedragen.

Bij alle trapsgewijze formatiën zullen de pelotons-kommandanten bij opvolging het geweer in den arm doen nemen, zoodra het nevenpeloton gerigt is.

De versnelde bewegingen (*au pivot mouvant*) zullen alleen bij een goed geoefend bataillon worden toegepast.

De Bataillonschool is ingedeeld als volgt:

Eerste Les.

- ARTIKEL 1. Het openen der gelederen.
 — 2. De handgrepen en de lading in vier tempo's.
 — 3. Het sluiten der gelederen.
 — 4. De gezwindde lading en de vuren.

Tweede Les.

- ARTIKEL 1. Met pelotons regts of links in kolonne.
 — 2. De marsch in kolonne op geheele distantie; van directie veranderen, en sectiën en weder pelotons formeren.
 — 3. De contramarach.
 — 4. Kolonne op weg.
 — 5. De kolonne doen halt houden en haar links (regts) in bataille formeren.

Derde Les.

- ARTIKEL 1. Met pelotons regts (links) achterwaarts in kolonne.

- ARTIKEL 2. De kolonne voorwaarts en front achterwaarts in bataille formeren; benevens de formatie in bataille uit twee bewegingen zamengesteld.
- 3. De kolonne ter regter (linker) zijde in bataille formeren.
- 4. Marsch uit de flank; met roten van directie veranderen en in pelotons of sectiën opmarscheren.
- 5. Uit de flank marscherende, het bataillon met roten ter regter (linker) zijde in bataille formeren.
- 6. De frontveranderingen.

Vierde Les.

- ARTIKEL 1. In orde van bataille zijnde, het bataillon met divisiën of pelotons in kolonne zamen-trekken.
- 2. In gesloten kolonne marscheren; de kolonne doen halt houden en haar regts of links van directie doen veranderen.
- 3. Eene gesloten kolonne doen contramarscheren.
- 4. Eene gesloten kolonne de distantjiën doen nemen (voor- en achterwaarts); tot op sectie-distantie opsluiten; van directie veranderen; geheel opsluiten en de divisiën op de plaats formeren.
- 5. De gesloten kolonne deploijeren.

- ARTIKEL 6. De kolonne van aanval (*d'attaque*); met deze kolonne marscheren; het carré formeren; de kolonne herstellen en deploijeren.

Vijfde Les.

- ARTIKEL 1. Marsch in bataille, in het avaneeren en retireren.
- 2. Voorbijtocht langs een beletsel.
- 3. Schuinsche marsch in bataille.
- 4. Het in bataille marscherende bataillon doen halt houden en rigten.
- 5. Den hollen weg (*defilé*) in den terugtocht doortrekken.
- 6. Den afmarsch doen slaan, en daarna het bataillon weder verzamelen.

EERSTE LES.

ARTIKEL 1. Het openen der gelederen.

- 2. De handgrepen en de lading in vier tempo's.
- 3. Het sluiten der gelederen.
- 4. De gezwinde lading en de vuren.

ARTIKEL 1.

HET OPENEN DER GELEDEREN.

§ 1. De bataillons-kommandant zal zich overtuigen dat het opsluitend gelid gerigt is, en daarna kommanderen:

- 1. *Gelederen achterwaarts opent u.*
- 2. MARSCH.

§ 2. Op het eerste kommando begeven zich de pelotons-kommandanten, de vervullings-onderofficieren en de beide rotsluiters van den linker vleugel spoedig achterwaarts, om de lijn van rigting voor het tweede en het opsluitend gelid af te bakenen; zij plaatsen zich ten dien einde zoo als in de *Pelotonsschool* (§§ 3 en 4) is voorgeschreven. De beide rotsluiters van den linker vleugel zullen het geweer, regt op en neêr, tusschen de beide oogen houden.

§ 3. De bataillons-kommandant zal zich naar den regter vleugel begeven, om de rigting der pelotons-kommandanten na te zien

§ 4. De adjudant begeeft zich insgelijks naar den regter vleugel, om de vervullings-onderofficieren op den linker rotsluiser van het tweede gelid te rigten.

§ 5. Het kommando: MARSCH, zal worden uitgevoerd zoo als in de *Pelotonsschool* (§ 6 en volgende) is voorgeschreven. De pelotons-kommandanten rigten ieder hun peloton en de adjudant rigt het opsluitend gelid.

§ 6. Zoodra de bataillons-kommandant ziet dat de gelederen gerigt zijn, zal hij kommanderen:

STAAT.

§ 7. Op dit kommando zullen de pelotons-kommandanten, de vervullings-onderofficieren en de linker rotsluiters zich weder op hunne plaatsen in het eerste en tweede gelid begeven. De adjudant gaat naar zijne plaats in bataille, en de beide linker rotsluiters schouderen het geweer.

ARTIKEL 2.

DE HANDGREPEN EN DE LADING IN VIER TEMPO' S.

§ 8. De bataillons-kommandant zal, alvorens de gelederen te doen sluiten, de volgende handgrepen met het geweer kunnen doen verrigten:

Het presenteren.

Het schouderen.

Het afzetten.

Het schouderen.

Het in den arm nemen.

Het overnemen.

Het in den arm nemen.

Het schouderen.

Het vellen.

Het schouderen.

De lading in vier tempo's.

§ 9. De officieren en onderofficieren, die in de gelederen staan, moeten bij het eerste tempo der lading mede half regtsom maken, en zich in front herstellen, wanneer de naast hen staande soldaat het geweer links brengt.

Het opsluitend gelid, de vervullings-onderofficieren en de vaandelwacht maken *alle handgrepen* mede; het opsluitend gelid en de vervullings-onderofficieren zullen echter *het vellen van het geweer* niet verrigten.

Bij de lading in vier tempo's zullen het opsluitend gelid, de vervullings-onderofficieren en de vaandelwacht *het geweer hoog in den rechter arm* houden.

ARTIKEL 3.

HET SLUITEN DER GELEDEREN.

§ 10. De bataillons-kommandant zal daartoe kommanderen:

1. *Gelederen sluit u.*
2. MARSCH.

§ 11. Deze kommando's zullen worden uitgevoerd zoo als in de *Pelotonsschool* is voorgescreven.

ARTIKEL 4.

DE GEZWINDE LADING EN DE VUREN.

§ 12. De gezwiude lading zal worden gekommandeerd en uitgevoerd zoo als in de *Pelotonsschool* (§ 33) is voorgescreven.

Bij deze lading zullen het opsluitend gelid, de vervullings-onderofficieren en de vaandelwacht zich gedragen naar hetgeen ten hunnen aanzien hierboven bij de lading in vier tempo's is voorgescreven.

§ 13. De bataillons-kommandant zal vervolgens het halve bataillons-, het bataillons-, het gelederen- en het twee-gelederen-voor doen verrigten, op de kommando's welke hierna zullen worden bepaald.

§ 14. Bij de verschillende vuren zal de vaandelwacht niet mede vuren, maar op het eerste kommando zóó ver terugtreden, dat het voorste gelid zich ter hoogte van het tweede gelid van het bataillon bevindt.

§ 15. De pelotons-kommandanten en de vervullings-onderofficieren zullen eveneens, op het eerste kommando, achteruitgaan, en zich plaatsen: de eerstgenoemden een pas achter het tweede, en de laatstgenoemden in de rigting van het opsluitend gelid, tegenover hun ledig geworden vak.

§ 16. Behoudens het geval bij § 435 voor de vaandelwacht bepaald, zullen, gedurende de vuren, het opsluitend gelid, de vervullings-onderofficieren en de vaandelwacht, op het kommando: VAARDIG, het ge-

weer in den arm nemen. Op den slag op de trom, schouderen zij weder het geweer.

§ 17. De bataillons-kommandant zal de vuren achter het bataillon kommanderen, en zich dáár plaatsen waar hij zich het beste kan doen verstaan.

Half-bataillonsvuur.

§ 18. Wanneer de bataillons-kommandant het halve bataillonsvuur wil doen verrigten, zal hij kommanderen:

1. *Half-bataillonsvuur.*
2. *Regter (linker) half-bataillon* = VAARDIG.
3. AAN.
4. VUUR.
5. LAADT.

§ 19. De bataillons-kommandant moet het regter en het linker halve bataillon beurtelings doen vuren; daarbij in acht nemende de kommando's voor het linker halve bataillon niet eerder te doen, dan wanneer hij eenige geweren van het regter halve bataillon geschouderd ziet, en zoo vervolgens.

Bataillonsvuur.

§ 20. De bataillons-kommandant zal daartoe kommanderen:

1. *Bataillonsvuur.*
2. *Bataillon* = VAARDIG.
3. AAN.
4. VUUR.
5. LAADT.

Gelederenvuur.

§ 21. Het gelederenvuur zal worden uitgevoerd zoo als zulks in de *Pelotonsschool* (§ 41) is voorgeschreven; de bataillons-kommandant zal daartoe kommanderen:

1. *Gelederenvuur.*
2. *Bataillon* = VAARDIG.
3. *Tweede (eerste) gelid* = AAN.
4. VUUR.

Twee-gelederenvuur.

§ 22. Om het twee-gelederenvuur te doen verrigten, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Twee-gelederenvuur.*
2. *Bataillon* = VAARDIG.
3. CHARGEERT.

§ 23. Op het derde kommando zal het vuur aan den regter vleugel van elk peloton aanvangen.

§ 24. Wanneer de pelotons sterk zijn, zal de bataillons-kommandant het vuur op den regter vleugel van iedere sectie of van iedere halve sectie laten beginnen, door het kommando: CHARGEERT, te doen voorafgaan door dat van: *met sectiën*, of wel: *met halve sectiën*.

De vuren achterwaarts.

§ 25. De bataillons-kommandant de vuren achterwaarts willende doen verrigten, zal kommanderen:

1. *Vuur achterwaarts.*
2. *Bataillon regts* = OM.
3. KEERT.

§ 26. Op het eerste kommando marscheert de vaandelwacht zes passen vooruit.

§ 27. De andere kommando's zullen worden uitgevoerd zoo als in de *Pelotonsschool* (§§ 49 en 50) is voorgeschreven. Op het tweede kommando gaan de jamboers door de opening van het vaandel-peloton, de adjudant door de opening van het derde en de adjudant-onderofficier door de opening van het zevende peloton, en stellen zich alleen achter het front tegenover hunne plaatsen in bataille. De vaandelwacht gaat, na met het bataillon regtsomkeert gemaakt te hebben, weder op hare plaats, terwijl de vaandeldrager alsdan, met den achter hem staande korporaal van plaats verwisselt en in het tweede gelid, nu het eerste geworden, overgaat.

§ 28. De vuren worden nu op dezelfde kommando's en wijze uitgevoerd als hierboven is opgegeven. Het regter en linker halve bataillon behouden hunne zelfde benaming; het twee-gelederenvuur zal van den linker, nu regter geworden vleugel, van elk peloton, van elke sectie of halve sectie beginnen.

§ 29. Wanneer de bataillons-kommandant, het bataillon in front wil herstellen, zal hij kommanderen:

1. *In front herstellen.*
2. *Bataillon regts = om.*
3. *KEERT.*

§ 30. Deze kommando's zullen worden uitgevoerd, zooals hierboven (§§ 26 en 27) is gezegd.

§ 31. De bataillons-kommandant zal alle vuren doen

eindigen op eene korte roffel, gevolgd door een' slag op de trom. Op dezen slag zullen de pelotons-kommandanten, de vervullings-onderofficieren en de vaandelwacht schielijk hunne plaatsen in bataille hernemen, en de soldaten zich gedragen naar hetgeen in de *Pelotonsschool*, voor de kommando's: ROFFEL, is voorgeschreven.

§ 32. Wanneer er met kruid gevuurd wordt, moet de bataillons-kommandant zorg dragen de geweren nu en dan door de pelotons-kommandanten te doen visiteren.

§ 33. Bij het einde van iedere les zal de bataillons-kommandant op de plaats kunnen doen rusten, op de wijze als bij § 31 der *Pelotonsschool* is voorgeschreven; de pelotons-kommandanten, de vervullings-onderofficieren en de rotsluiters zullen daarbij, buiten noodzakelijkheid, hunne plaatsen in de gelederen niet verlaten. De pelotons-kommandanten zullen zich altijd door hunne vervullings-onderofficieren doen vervangen.

§ 34. Om alsdan tot de volgende les over te gaan, zal de bataillons-kommandant, in plaats van het kommando: *Geef acht*, een korte roffel doen slaan, en daarna kommanderen:

BATAILLON.

§ 35. De bataillons-kommandant zal ook de geweren aan rotten kunnen doen zetten, en doen rusten, zooals bij § 32 der *Pelotonsschool* is voorgeschreven. Alsdan zullen, op de roffel, de pelotons zich achter de gewe-

ren verzamelen, en de bataillons-kommandant zal kommanderen:

Geef acht = BATAILLON.

—+—
TWEEDE LES.

- ARTIKEL 1. Met pelotons regts of links in kolonne.
- 2. De marsch in kolonne op geheele distantie; van directie veranderen, en sectiën en weder pelotons formeren.
 - 3. De contramarsch.
 - 4. Kolonne op weg.
 - 5. De kolonne doen halt houden en haar links (regts) in bataille formeren.

ARTIKEL 1.

MET PELOTONS REGTS OF LINKS IN KOLONNE.

§ 36. De bataillons-kommandant zal daartoe kommanderen:

- 1. *Met pelotons regts (links) in kolonne.*
- 2. *Gezwinde pas* = MARSCH.

§ 37. Op het eerste kommando treden de pelotons-kommandanten twee passen voor het midden hunner pelotons.

§ 38. OP het kommando: MARSCH, maakt de regter

vleugelman van elk peloton regts-om, de pelotons zweuken regts, maken, op de kommando's hunner kommandanten, halt, en worden gerigt; alles naar de regels in de *Pelotonsschool* (§§ 158—164) opgegeven; met dien verstande nochtans, dat, op het kommando: HALT, bij het regts in kolonne, de linker guide zich op de plaats begeeft waar de linker vleugel van het peloton zich zal moeten aansluiten, terwijl de vervullings-onderofficier zich naast den regter vleugelman van het eerste gelid stelt. Bij het links in kolonne handelt de vervullings-onderofficier zooals zoo even voor den linker linker guide is voorgeschreven, terwijl deze laatste zich plaatst naast den linker vleugelman in het eerste gelid.

§ 39. Na het kommando: STAAT, zal zich geen der guides meer mogen verroeren, al ware het dat hij niet volkomen in de rigting der voor hem staande guides stond, opdat de vergissing van een enkel, te veel of te weinig omgezwooken peloton zich niet tot de overige pelotons uitstrekke; moettende de guides niet eerder dan in den marsch en langzamerhand hunne directie zoeken te herkrijgen.

§ 40. Indien echter de bataillons-kommandant, de kolonne onmiddellijk weder in bataille wil stellen, zal hij de plaatsing der guides moeten verbeteren, door de middelen welke hierna (§ 106) zullen worden opgegeven.

§ 41. Om met divisiën in kolonne regts of links af te marscheren, zal de bataillons-kommandant dezelfde kommando's doen, doch de benaming van *pelotons*,

door die van *divisiën* vervangen. De rechter guide van het oneven peloton zal alsdan rechter guide, en de linker guide van het even peloton linker guide der divisie genoemd worden.

§ 42. De beweging links in kolonne, geschiedt naar dezelfde beginselen.

In kolonne afmarscheren, zonder de pelotons vooraf te doen halt houden.

§ 43. De bataillons-kommandant zal daartoe kommanderen:

1. *Met pelotons regts (links) in kolonne.*

2. *Gezwinde pas* = MARSCH.

3. *Kolonne voorwaarts.*

4. MARSCH.

5. *Guide links (regts).*

§ 44. Op het tweede kommando beginnen de pelotons hunne zwenking.

§ 45. Het derde kommando moet dadelijk na het tweede worden gedaan, ten einde, op het oogenblik dat de pelotons hunne zwenking volbragt hebben en loodregt op de lijn van bataille zijn gekomen, het kommando: MARSCH, te kunnen uitspreken, waarop de kolonne voorwaarts zal marscheren.

§ 46. Op het vijfde kommando wordt de voeling links (regts) gelomen en gaan de guides op hunne plaatsen in kolonne.

§ 47. De adjudant zal den voorsten guide een uitstekend punt aanwijzen, in de strekking welke hij volgen moet.

Regts (links) in kolonne, om naar de linker (rechter) zijde te marscheren.

§ 48. Om een bataillon in kolonne, met den rechter vleugel aan het hoofd, naar de linker zijde te doen afmarscheren, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

Met pelotons regts in kolonne, om naar de linker zijde te marscheren.

§ 49. Op dit kommando begeven zich de pelotons-kommandanten twee passen voor het midden hunner pelotons en de adjudant-onderofficier plaatst zich op een' pelotonsafstand voor den linker rotsluiters van het bataillon, ten einde aan de guides de directie van den marsch aan te duiden; hij zal aldaar blijven tot de laatste afdeeling ter zijner hoogte gekomen is.

§ 50. De bataillons-kommandant gelast vervolgens den kommandant van het eerste peloton de beweging te beginnen, die daarop kommandeert:

1. *Peloton voorwaarts.*

2. *Guide links.*

3. *Gezwinde pas* = MARSCH;

en, nadat dit peloton een' pelotonsafstand is vooruit gemarscheerd:

1. *Wendt links.*

2. MARSCH.

§ 51. De guide marscheerd, na de wending, in dier voege op den adjudant-onderofficier aan, dat hij diens borst rakelings voorbijgaat. De adjudant begeeft zich

op zijne plaats in kolonne; de linker guides gaan op den linker vleugel, zoodra het peloton zich in marsch stelt.

§ 52. De beweging: *Links in kolonne, om naar de regter zijde te marschern*, geschiedt naar dezelfde grondbeginselen.

ARTIKEL 2.

DE MARSCH IN KOLONNE OP GEHEELE DISTANTIE; VAN DIRECTIE VERANDEREN, EN SECTIEN EN WEDER PELOTONS FORMEREN.

In kolonne op geheele distantie marscheren.

§ 53. De bataillons-kommandant zal aan den guide van het hoofd der kolonne een uitstekend punt aanwijzen in de directie welke hij de kolonne wil doen volgen. Indien in die directie geen uitstekend punt gelegen is, zal hij den adjudant gelasten zich op dertig of veertig passen vóór en met het gezicht naar het hoofd der kolonne te stellen, en hem vervolgens in de directie bevettigen, welke door den eersten guide moet worden gevolgd. Deze zal naar dit punt of naar den adjudant front maken, en zich van zijn marsch verzekeren, door tusschepunten op den grond te nemen, zoo als in de *Pelotonsschool* (§ 169) is voorgescreven.

§ 54. De bataillons-kommandant zal vervolgens kommanderen:

1. *Kolonne voorwaarts.*
2. *Guide links (regts).*
3. *Gerwinde pas = MARSCH.*

§ 55. De marsch geschiedt naar de beginselen in de *Pelotonsschool* opgegeven. De volgende guides marscheren in de voetstappen van den onmiddellijk voorgaande guide, onderhouden den pas en den afstand, doch bemoeijen zich niet met de algemeene directie.

§ 56. De adjudant moet den pas van den eersten guide regelen, zorgen dat hij zich van de aangeduide directie niet verwijderd, en dat de guide der tweede afdeeling naauwkeurig het voetspoor van dien der eerste afdeeling volgt.

§ 57. Indien de adjudant-onderofficier mogt ontwaren dat een van de voor hem gaande guides zich merkbaar van de directie verwijderde, zal hij deze fout herstellen, zonder zich echter te veel met kleine onbeduidende afwijkingen te bemoeijen.

§ 58. De bataillons-kommandant zal voor den geregelden gang der kolonne zorgen.

Van directie veranderen.

§ 59. Wanneer de bataillons-kommandant van directie wil doen veranderen, zal hij daartoe last geven aan den kommandant der eerste afdeeling, en zelf zich terstond daár plaatsen waar hij de beweging wil doen beginnen.

§ 60. De guide van elke afdeeling moet zijne strekking zoodanig nemen, dat hij rakelings langs het hoofd

van het paard van den bataillons-kommandant voorbijgaat, en aldaar gekomen zijnde zal de kommandant der afdeeling, op de kommando's en naar de grondbeginselen in de *Pelotonsschool* voorgeschreven, van directie doen veranderen.

§ 61. De bataillons-kommandant zal er op letten, dat de guides bij de zwenking noch binne-, noch buitenwaarts slingeren, maar zich over al de punten van den cirkelboog, dien zij beschrijven moeten, bewegen,

§ 62. Telkens na de verandering van directie der voorste afdeeling, zal de adjudant de nieuwe directie aan den guide aanwijzen.

§ 63. De bataillons-kommandant, de adjudant en de adjudant-onderofficier moeten voorkomen dat begane fouten zich op de volgende afdeeling voortplanten, wijl anders een gering verzuim, aan het hoofd der kolonne begaan, veelbeduidend wordt en bijna altijd de verlenging der kolonne ten gevolge heeft.

§ 64. De bataillons-kommandant zal, in plaats van zelf zich op het zwenkingspunt te stellen, zich aldaar door een' jalonneur kunnen doen vervangen.

Sectiën en weder pelotons formeren.

§ 65. Deze beweging kan bij opvolging door ieder peloton, het een na het ander, geschieden.

§ 66. Ten dien einde zal de kommandant van het voorste peloton dit, op de waarschuwing van den

bataillons-kommandant of van den adjudant, en volgens de in de *Pelotonsschool* voorgeschreven kommando's en regelen, in halve pelotons, formeren, en zal ieder der volgende pelotons deze beweging, op dezelfde plaats als het eerste, ten uitvoer brengen.

§ 67. De bataillons-kommandant kan ook al de pelotons te gelijk doen afbreken, en zal daartoe kommanderen:

1. *Formeert halve pelotons.*

2. MARSCH.

§ 68. Wil men vervolgens wederom het peloton formeren, zoo zal zulke op gelijke wijze, bij opvolging of wel in eens, kunnen geschieden, op de kommando's:

1. *Formeert pelotons.*

2. MARSCH.

§ 69. Volgens dezelfde grondbeginselen zal men de divisiën formeren en daarna wederom de pelotons herstellen.

ARTIKEL 3.

DE CONTRAMARSCH.

§ 70. Door eene kolonne op geheele of halve distantie, zal de contramarsch volgens de in de *Pelotonsschool* voorgeschreven kommando's en regelen verrigt worden. De bataillons-kommandant zal kommanderen:

1. *Contramarscheren.*
2. *Bataillon regts (links) uit de flank.*
3. *Regts (links) = OM.*
4. *Met roffen links (regts).*
5. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 71. Daar de adjudant zich altijd ter hoogte der voorste, en de adjudant-onderofficier ter hoogte van de laatste afdéeling moet bevinden, zoo zullen zij na den contramarsch onderling van plaats verwisselen.

§ 72. Om eene in marsch zijnde kolonne te doen contramarscheren, zonder haar eerst te doen halt-houden, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Contramarscheren.*
2. *Bataillon regts (links) uit de flank, met roffen links (regts).*
3. *MARSCH.*

§ 73. Op het derde kommando maken de guides *halt en regtsomkeert*, en wordt de contramarsch verder uitgevoerd zoo als hierboven voor de stilstaande kolonne is gezegd.

§ 74. Om de kolonne, na volbragten contramarsch, dadelijk weder voorwaarts te doen marscheren, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Bataillon links (regts) uit de flank.*
2. *MARSCH.*
3. *Guide regts (links).*

§ 75. Het kommando: *MARSCH*, wordt uitgesproken op het oogenblik dat de pelotonskommandanten de guides naderen, op welke zij aanmarscheren. De gui-

des gaan vervolgens achter langs het peloton op hunne plaatsen.

ARTIKEL 4.

KOLONNE OP WEG.

§ 76. Het is een algemeene regel dat eene kolonne, van het hoofd tot het einde, nooit meer plaats mag beslaan, dan zij zoude hebben, in orde van bataille staande.

§ 77. In het tweede artikel dezer les zijn de middelen aangewezen om dezen afstand bij eene manoeuvrerende kolonne te onderhouden; ook op de kolonne op weg zijn deze voorschriften toepasselijk; doch daar eene kolonne op marsch dikwijls engten, bruggen of andere defilés ontmoet, zoo is het noodig de wijze aan te toonen waarop men moet te werk gaan, om zonder de kolonne te verlengen, den *pas-de-route* het langst mogelijk te kunnen behouden.

§ 78. Gewoonlijk zal de kolonne op marsch in pelotons marscheren.

§ 79. Wanneer eene kolonne met pelotons en met den *pas-de-route* marscheren, een defilé ontmoet, waardoor alleen het front eener sectie kan passeren, dan zal de kommandant der eerste afdéeling, op de waarschuwing van den bataillons-kommandant of den adjudant, de halve pelotons formeren. De overige pelotons volgen deze beweging op dezelfde plaats als het onmiddertijk voorgaande.

§ 80. De bataillons-kommandant kan deze beweging ook door het geheele batallion in eens doen uitvoeren, op de wijze hierboven (§67) voorgeschreven.

§ 81. Daar het wenschelijk is dat de kolonne altijd zoo lang mogelijk in peloton blijft marscheren, zoo zal men voor kleine, onbeduidende hindernissen de halve pelotons niet formeren, maar alleen één of meer rotten laten afbreken, volgens de wijze en de kommando's in de *Pelotonsschool* (§232 en volgende) voorgeschreven.

§ 82. Volgens de grondbeginselen, in (§§ 79 en 80) voorkomende, zal men, bij nog meer vernauwing van den weg, de halve sectiën formeren.

§ 83. Mogt de weg nog eene vermindering van het front der afdeelingen noodzakelijk maken, dan zal men, alvorens rotten te doen afbreken, de gelederen doen opsluiten en den pas doen aannemen.

§ 84. Bij eene nog grootere vernauwing van den weg zal men tot den marsch uit de frank moeten overgaan.

§ 85. Mogt eindelijk de engte zóó naauw worden, dat maar één man in front kan passeren, zoo zal men, per peloton, ieder gelid afzonderlijk laten doorgaan, hetwelk aldan, aan de andere zijde der engte, zóó ver doormarscheert, dat het peloton weder kan geformeerd worden, waarop het eene pelotons-distantie verder doormarscheert, om plaats voor het tweede peloton te maken; en zoo vervolgens tot het einde der kolonne. Dit is noodzakelijk om bij eenen onverhoedschen aanval één of meer geheele pelotons beschikbaar te hebben.

§ 86. Wordt de weg vervolgens wederom breeder, dan zal men de halve sectiën formeren en den *pas-de-route* weder aannemen.

§ 87. Bij verdere verbreeding van den weg zal men wederom de sectiën en daarna de pelotons doen formeren.

§ 88. Tot het formeren der halve sectiën, sectiën of pelotons, zal men niet overgaan, tenzij de breedte van den weg veroorlooft eenigen tijd zonder vermindering daarmede te kunnen doormarscheren, en zulke ten einde de manschappen, door herhaald afbreken en weder formeren der pelotons of sectiën, niet onnodig te vermoeijen.

§ 89. Iedere afdeeling zal de hierboven aangeduide bewegingen, wanneer zij bij opvolging geschieden, op dezelfde plaats verrigten als de onmiddellijk voorgaande.

§ 90. De afdeeling die aan het hoofd is, zal de kronkelingen van den weg volgen. De volgende afdeelingen zullen zich niet met de directie bemoeijen, maar, de eene na de andere, juist dáár voorbijgaan waarlangs de voorgaande heeft gemarscheerd. De soldaten moeten nimmer de kwade wegen zoeken te vermijden, maar ieder man moet behoorlijk in rij en gelederen blijven marscheren.

§ 91. Bij den *pas-de-route* zullen de veranderingen van directie altoos, zonder kommando's, alleen op de waarschuwing van de kommandanten der afdeelingen geschieden.

§ 92. De bataillons-kommandant, de adjudant en de adjudant-onderofficier moeten zorgen, dat de in dit artikel voorgeschreven grondbeginselen naauwkeurig

worden nagekomen; dat de kolonne zich nimmer verlengt, en dat er geen stremming, noch loopen in den marsch ontstaat, hetwelk voornamelijk afhangt van de oplettendheid der sectie-kommandanten, die zorgen moeten altoos denzelfden gang, zonder eenige vertraging of versnelling, te onderhouden.

§ 93. De bataillons-kommandant of de adjudant zal zich aan het hoofd van het bataillon bevinden, om den pas der eerste afdeeling te regelen en voor den kommandant dier afdeeling het tijdstip te bepalen, waarop hij de onderscheidene, hierboven voorgeschreven bewegingen moet doen uitvoeren.

§ 94. Indien de kolonne uit verscheidene bataillons bestaat, dan moet ieder bataillon op zijnde baart hetzelfde verrigten wat voet het voorste bataillon der kolonne bepaald is, met inachtneming dat zulke altijd op dezelfde plaats en op gelijke wijze geschiede.

§ 95. Ten einde de troepen in het werktuigelijke dezer beweging te oefenen en hen te gewennen op marsch langs smalle wegen te marscheren, zonder ooit de kolonne te verlengen, zal men gewoonlijk met den *pas-de-route* naar de exercitieplaats en van daar terugmarscheren.

Ook zal men somwijlen het bataillon, gedurende de exercitiën, als kolonne op weg doen marscheren.

AIGEMEEN OPMERKINGEN BETREFFENDE DE KOLONNE

OP MARSCH.

§ 96. Het artikel betrekkelijk de kolonne op weg is, wegens zijne veelvuldige toepassing, een der ge-

wichtigste welke aan het bataillon moet onderwezen worden.

Indien de hierboven opgegeven voorschriften niet naauwkeurig worden nagekomen, zal het meestal gebeuren, dat het achterste van eene op marsch zijnde kolonne zal moeten loopen, om zijne afstanden te herstellen; of het voorste zal moeten stilhouden tot het achterste weder bij is; ten gevolge daarvan wordt de marsch langzamer en vermoeijender, dan wanneer hij in goede orde ware geschied.

§ 97. De snelheid van beweging eener marscherende kolonne hangt af van het terrein en van de gesteldheid der wegen. Aan den kommandant der kolonne is het overgelaten zulks, naarmate van de omstandigheden, te bepalen. Bij goede wegen en in een vlak land zal deze snelheid tot op 100 passen in de minuut kunnen worde gebracht, hetwelk gemakkelijk is vol te houden, hoe diep de kolonne ook zij.

§ 98. Het zekerste middel om wèl en behoorlijk op den langen weg te marscheren, bestaat dáarin dat de kolonne gestadig eene gelijke en geregelde beweging onderhoudt, en dat zoo ééne of meer afdeelingen, door eenig beletsel, genoodzaakt zijn den pas in te houden of te verkorten, zij, zoodra deze oorzaak niet meer bestaat, baren aanvankelijken gang dadelijk wederom aannemen.

§ 99. Nimmer mag eene afdeeling eene te groote ruimte tusschen zich en de voorafgaande afdeeling openlaten; daarentegen is het somtijds noodzakelijk, ten einde den marsch niet te vertragen, de tusschenruimte

te vernauwen, gelijk zoo aanstonds zal worden verklaard.

§ 100. Indien, bij voorbeeld, de aan het hoofd zijnde afdeeling een slecht eind wegs, eene steile hoogte of eenig ander beletsel aantreft, waardoor zij genoodzaakt wordt hare pas in te houden of te verkorten, zoo moet de volgende afdeeling daarom niet haar pas, vóór dat zij op dezelfde plaats komt, vertragen of verkorten, al ware het dat zij geheel op de voorgaande moest opsluiten. De volgende afdeelingen moeten hetzelfde doen, ten opzichte van de haar voorgaande.

§ 101. De behoorlijke afstanden zullen achtereenvolgens van zelve weder verkregen worden, wanneer iedere afdeeling het beletsel voorbij is en hare aanvankelijke beweging herneemt.

Mogt echter dit beletsel van dien aard zijn, dat men, zonder te loopen, moeijelijk de distantien zoude kunnen herkrijgen, dan zal de kommandant der kolonne de eerste afdeeling moeten doen halt houden, met inachtneming van tusschen die afdeeling en het beletsel de noodige ruimte te laten, om de kolonne, in gesloten kolonne geformeerd, te kunnen bevatten. Vervolgens zal hij, in tijds, de kolonne wederom moeten in beweging stellen, door de distantien van voren te doen nemen, opdat de laatste afdeeling, na het defilé gepasseerd te zijn, zonder ophoud kan blijven doormarscheren.

§ 102. Indien eene kolonne, welke gedeeltelijk te veel is opgesloten, zich onverwacht links of rechts in bataille moet formeren, dan zullen de afdeelingen,

welke geen ruimte genoeg hebben, één of meer rotten achter het front laten staan, die men, des verkiezende, tot één of meer pelotons kan vereenigen.

§ 103. Wanneer de kommandant eener kolonne noodig oordeelt, den marsch der kolonne te doen verhaasten of te vertragen, moet hij den pas aan het hoofd langzamerhand en ongevoelig doen versnellen of inhouden, en vervolgens aan de kommandanten der andere bataillons den last daartoe zenden, welke alsdan den gang van hun bataillon naar het onmiddellijk voorgaande behooren te regelen.

§ 104. Wanneer eene kolonne uit verscheidene bataillons bestaat, dan moet haar kommandant altoos ten adjutant aan het achterste bataillon der kolonne laten, ten einde hem spoedig te kunnen komen waarschuwen, indien dat bataillon moeite heeft om te volgen.

ARTIKEL 5.

DE KOLONNE DOEN HALT HOUDEN EN HAAR LINKS (REGTS)
IN BATAILLE FORMEREN.

§ 105. De kolonne zal halt houden, op de kommando's en volgens de regels in de *Pelotonsschool* (§ 193 en volgende) voorgeschreven.

§ 106. Indien de bataillons-kommandant de kolonne alsdan in bataille wil formeren, zal hij zich, wanneer de kolonne den regter vleugel aan het hoofd heeft, een weinig voor den linker guide van het eerste

peloton stellen en naar dezen front maken, om te onderzoeken of het noodig is aan de guides eene nieuwe directie te geven. In dit geval zal hij de beide eerste guides in de rigting plaatsen die hij wil doen aannemen, en daarna kommanderen:

Guides op uw voorman = RIGT U.

§ 107. De linker guides begeven zich spoedig op den juisten afstand in de rigting der eerstgeplaatste, en worden in de directie bevestigd door den bataillons-kommandant, die daarna zal kommanderen:

Links = RIGT U.

§ 108. De pelotons-kommandanten gaan twee passen nitwaarts van den guide, en rigten ieder hun peloton naar de regels in de *Pelotonsschool* (§108) opgegeven.

§ 109. Is het niet noodig aan de guides eene geheele nieuwe directie te geven, dan zal de bataillons-kommandant alleen den stand verbeteren van die guides welke te veel binnen- of buitenwaarts mogten staan, en daartoe kommanderen:

Guide van het (zoo veelste) peloton uitwaarts (inwaarts).

§ 110. De guides die genoemd zijn, begeven zich in de rigting, waarna de bataillons-kommandant kommandeert:

1. *Links in bataille.*

2. *Gezwinde pas* = MARSCH.

§ 111. Op het eerste kommando begeeft de rechter guide van het eerste peloton zich op iets minder dan

pelotons-afstand, tegenover en in de directie der linker guides, en wordt daarin door den adjudant bevestigd.

§ 112. Op het kommando: MARSCH, wordt de beweging uitgevoerd naar de regels in de *Pelotonsschool* (§ 200 en volgende) voorgeschreven. De pelotons-kommandanten begeven zich, om hun peloton op de lijn van bataille te rigten, naast en naauwkeurig in de rigting van den linker vleugelman van het rechts van hem staande peloton.

§ 113. De bataillons-kommandant kommandeert vervolgens:

Guides = INGERUKT.

§ 114. Op dit kommando zullen de guides zich spoedig op hunne plaatsen in bataille begeven; ten dien einde gaan zij ieder door het rot van den naast bij hem zijnde pelotons-kommandant, die, benevens zijn vervullings-onderofficier, tot het doorlaten van den guide plaats maken: de eerste door een' pas voer- en de tweede door een' pas achterwaarts te doen; zij hernemen hunne plaatsen zoodra de guides zijn ingerukt. Dit is een vaste regel na alle formatiën in bataille.

§ 115. De bataillons-kommandant zal zich vervolgens naar den rechter vleugel, begeven om de rigting na te zien en deze, zoo noodig, door de pelotons-kommandanten te doen verbeteren.

§ 116. Met den linker vleugel aan het hoofd, zal de kolonne, naar dezelfde grondbeginselen, rechts in bataille worden geformeerd.

§ 117. Indien de bataillons-kommandant de met pelotons marscherende kolonne links of rechts in ba-

taille mogt willen formeren, zonder haar alvorens te doen halt houden, zal hij, zoo noodig, den eersten guide in de directie brengen welke hij aan de lijn van bataille wil geven, en kommanderen:

Guides op uw voorman = RIGT U.

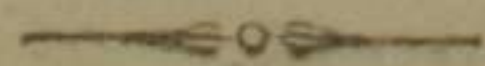
§ 118. Op dit kommando zullen de guides bij opvolging, door het vóórbrengen van den schouder, zich naauwkeurig in de directie der beide voorste guides begeven; de adjudant zal zorg dragen dat de tweede guide juist den eersten guide dekt.

§ 119. Deze voorbereiding zal alleen dan plaats hebben, wanneer de guides elkaër niet behoorlijk dekken, of niet in de directie marscheren welke men voor de lijn van bataille bepaald heeft; in het tegenovergestelde geval kan de bataillons-kommandant de kolonne zonder oponthoud in bataille formeren, op de kommando's:

1. *Links (regts) in bataille.*

2. MARSCH.

§ 120. Op het tweede kommando maken de guides aan de zijde der directie halt; de guide van het voorste peloton, aan den tegenovergestelden kant der directie, begeeft zich op de plaats bij § III aangeduid, en de beweging wordt verder op dezelfde wijze uitgevoerd als voor de stilstaande kolonne is voorgeschreven.

DERDE LES.

- ARTIKEL 1. Met pelotons regts (links) achterwaarts in kolonne.
- 2. De kolonne voorwaarts en front achterwaarts in bataille formeren; benevens de formatie in bataille, uit twee bewegingen zamengesteld.
- 3. De kolonne ter regter (linker) zijde in bataille formeren.
- 4. Marsch uit de flank; met roten van directie veranderen en in pelotons of sectiën opmarscheren.
- 5. Uit de flank marscherende, het bataillon met roten ter regter (linker) zijde in bataille formeren.
- 6. De frontveranderingen.

ARTIKEL 1.

MET PELOTONS REGTS (LINKS) ACHTERWAARTS IN KOLONNE.

§ 121. Om het bataillon met pelotons regts achterwaarts in kolonne te formeren, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Met pelotons regts achterwaarts in kolonne.*

2. *Bataillon regts uit de flank.*

3. *Regts* = OM.

4. *Gezwinde pas* = MARSCH.

III.

§ 122. Op het eerste kommando stellen de pelotons-kommandanten zich twee passen vóór het midden van hun peloton.

§ 123. Op het tweede kommando waarschuwen zij hun peloton, dat er regtsom moet worden gemaakt.

§ 124. Op het derde kommando maakt het bataillon regtsom; de pelotons-kommandanten begeven zich naar den regter vleugel van hun peloton en doen de drie regter rotten naar achteren uitrukken: het eerste rot ter geheele diepte der gelederen, het tweede iets minder, het derde brengt slechts den linker schouder vóór. Vervolgens plaatsen zij zich met hunne borst tegen den linker arm van den linker vleugelman van het regter nevenpeloton. De kommandant van het eerste peloton plaatst zich, op gelijke wijze, in de rigting der overigen, als of er nog een peloton regts van het zijne stond, en de vervullings-onderofficieren stellen zich vóór den regter vleugelman van hun peloton.

§ 125. Op het kommando: MARSCH, zal elk peloton met rotten regts zwenken, en door den regter guide regthoekig achterwaarts worden geleid.

Na de zwenking van het laatste rot kommanderen de pelotons-kommandanten:

1. *Peloton* = HALT.
2. FRONT.
3. *Links* = RIGT U.
4. STAAT.

§ 126. Zoodra het peloton halt maakt, stelt de linker guide zich met den linker arm tegen de borst van

den pelotons-kommandant; deze gaat daarna twee passen uitwaarts van den guide, om het derde kommando te doen en het peloton regthoekig te rigten op de lijn die het bataillon in bataille besloeg.

Na het kommando: STAAT, begeeft de pelotons-kommandant zich voor het midden van het peloton, welke regel algemeen geldt.

§ 127. Het bataillon wordt naar dezelfde beginselen *links achterwaarts in kolonne* gesteld. De pelotons-kommandanten begeven zich naar den linker vleugel van hun peloton, om de drie linker rotten naar achteren te doen uitrukken, waarna de linker guide zich vóór den voorsten man uit het eerste gelid stelt om dezen te geleiden; de regter guides plaatsen zich, na het kommando: HALT, met den regter arm tegen de borst van hun' pelotons-kommandant, en de pelotons worden regts gerigt.

§ 128. De beweging *achterwaarts in kolonne* wordt toegepast, wanneer vóór het front geen ruimte genoeg is om het bataillon door zwenking in kolonne te brengen, of wanneer het bataillon zich in de frontlijn, welke het in bataille beslaat, verder zijwaarts moet begeven.

§ 129. Om het bataillon den marsch in kolonne te doen aannemen, zonder de pelotons vooraf te doen halt houden, zal, terwijl de pelotons zich uit de flank in kolonne begeven, de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Links (regts) uit de flank.*
2. MARSCH.
3. *Guide links (regts).*

§ 130. Op het kommando: *MARSCH*, hetwelk uitgesproken wordt wanneer het laatste rot van elk peloton de zwenking volbragt heeft, maken de pelotons links (regts) uit de flank, en begeven de pelotons-kommandanten zich op hunne plaatsen in kolonne.

§ 131. Op het derde kommando gaan de guides op hunne plaatsen, en wijst de adjudant aan den voorsten guide de te volgen directie aan.

ARTIKEL 2.

DE KOLONNE VOORWAARTS EN FRONT ACHTERWAARTS IN BATAILLE FORMEREN; BENEVENS DE FORMATIE IN BATAILLE, UIT TWEE BEWEGINGEN ZAMENGESTELD.

voorwaarts in bataille.

§ 132. Wanneer verondersteld wordt dat de kolonne met den regter vleugel aan het hoofd, achter de lijn waarop de bataillons-kommandant haar in bataille wil stellen, ter regter zijde opkomt, zal hij een weinig te voren aan den adjudant het punt aanwijzen waartegen hij zijn regter vleugel wil aanleunen, benevens het rigtingspunt voor den linker vleugel; de adjudant zal terstond twee jalonneurs plaatsen: den een' op het punt waartegen de regter vleugelman van het eerste peloton moet aansluiten, en den tweede in de lijn van bataille, op iets minder dan pelotonsafstand van den eersten; beide jalonneurs zullen zoodanig gesteld worden, dat zij met den regter arm naar het bataillon ko-

men, als dit geformeerd is. De bataillons-kommandant zal vervolgens de kolonne op ongeveer een' pelotonsafstand van de lijn van bataille doen halt houden, en aan den kommandant van het eerste peloton last geven zijn peloton tegen de beide jalonneurs te stellen; gezegde pelotons-kommandant zal daarop dadelijk kommanderen:

1. *Peloton voorwaarts.*
2. *Guide regts.*
3. *Gezwinde pas* = *MARSCH.*

§ 133. De regter guide zal het peloton zoodanig geleiden, dat de regter vleugelman tegenover den eersten jalonneur komt. De pelotons-kommandant zal het peloton twee passen achter de jalonneurs doen halt houden en het rigten op de twee manschappen die juist tegenover de twee jalonneurs komen, en die zich zachtjes tegen hun regter arm zullen moeten aansluiten; welke regel bij al de achtervolgende formatiën moet worden in acht genomen. De pelotons-kommandant zal, alvorens het kommando: *Regts* = *RICHT U*, te doen, zich stellen op de plaats alwaar de regter vleugel van het bataillon moet aansluiten; op dit kommando gaat de linker guide in het opsluitend gelid.

§ 134. De bataillons-kommandant zal vervolgens de navolgende kommando's doen:

1. *Voorwaarts in bataille.*
2. *Bataillon* = *guide regts.*
3. *Met pelotons, half links.*
4. *Gezwinde pas* = *MARSCH.*

§ 135. Op het kommando: *MARSCH*, zullen de overige pelotons, om eene vaste spil, links zwenken, en zoodra de bataillons-kommandant oordeelt dat zij genoeg zijn omgezwouken, zal hij kommanderen:

5. *Voorwaarts* = *MARSCH*.

§ 136. Op het kommando: *MARSCH*, zal de regter guide van het tweede peloton ophouden te zwenken en zich regt vooruitbegeven. De regter guides der volgende pelotons zullen hetzelfde doen, en het rot van het voorgaande peloton, dat zich vlak tegenover hen bevindt, zal volgen tot op het oogenblik dat het regts wendt, en zal dan verder regtuit blijven doormarscheren.

§ 137. De kommandant van het tweede peloton zal, zoodra de regter guide ter hoogte van het linker vleugelrot van het in bataille staande peloton gekomen is, kommanderen:

Wendt regts = *MARSCH*.

§ 138. De regter guide zal het peloton zoodanig geleiden, dat het regt op de lijn van bataille aankomt, en hij, voor zijn persoon, naast het laatste rot van het in bataille staande peloton aansluit. Het peloton de lijn van bataille tot op twee passen genaderd zijnde, kommandeert de pelotons-kommandant:

Peloton = *HALT*.

§ 139. De linker guide van dit peloton stelt zich op de lijn van bataille, tegenover een der drie linker vleugelrotten, en wordt door den adjudant op de beide jalonneurs gerigt. De pelotons-kommandant plaatst

zich naast en in de rigting van den linker vleugelroman van het eerste peloton, en kommandeert:

1. *Regts* = *RIGT U*.

2. *STAAT*.

§ 140. Het peloton wordt op de lijn van bataille gerigt; de man die tegenover den linker guide komt, zal de borst tegen diens regt arm brengen. De overige pelotons komen bij opvolging op de lijn van bataille.

§ 141. Zoodra de formatie ten volle geschied is, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

Guides = *INGERUKT*.

§ 142. Op dit kommando zullen de guides en de twee, vóór de eerste afdeeling staande jalonneurs zich spoedig naar hunne plaatsen in bataille begeven, zoo als hierboven (§ 114) gezegd is.

§ 143. De bataillons-kommandant moet de beweging volgen, in dier voege, dat hij zich altijd ter hoogte van de afdeeling bevindt, welke gereed is de wending te doen om zich op de lijn van bataille te begeven, als kennende hij van dáár het best den mislag, welke mogt voortvloeyen uit een te vroeg of te laat gedaan kommando, bemerken en doen verhelpen.

§ 144. De adjudant moet de rigting der guides, naarmate zij zich in de lijn van bataille begeven, nauwkeurig bepalen, en zich ten dien einde, op die lijn, eenige passen achter hen stellen. Deze regel geldt, voor alle formatiën.

§ 145. Heeft de kolonne den linker vleugel aan het

hoofd, dan geschiedt de beweging naar dezelfde beginselen, op de kommando's:

1. *Voorwaarts in bataille.*
2. *Bataillon=guide links.*
3. *Met pelotons, half regts.*
4. *Gezwinde pas=MARSCH;*

en na genoegzame zwenking;

5. *Voorwaarts=MARSCH.*

§ 146. De linker vleugelman van het voorste peloton komt nu met de horst tegen den linker arm van den eersten jalonneur; de pelotons wenden links, om de lijn van bataille te naderen, die nu door de regter guides wordt afgebakend, en worden voorts links gericht. Op het kommando: *Guides=INGERUKT*, hernemen de pelotons-kommandanten hunne plaatsen in bataille.

§ 147. De bataillons-kommandant moet indachtig zijn, dat de juistheid dezer beweging afhangt van het te regter tijd kommanderen van: *Voorwaarts=MARSCH*. Het kan hierbij als regel worden aangencmen, dat, wanneer de lijn van bataille met de directie der kolonne een' bijna legten hoek maakt, de pelotons het achtste gedeelte van den cirkelboog zullen moeten zwenken, en dat, hoe scherper de hoek is, de pelotons des te verder zullen moeten zwenken, alvorens regtuit te marscheren.

§ 148. Mogt die hoek zóó scherp zijn, dat de pelotons, na de zwenking, zich bijna evenwijdig aan de lijn van bataille bevinden, dan zullen zij niet behoeven te wenden.

§ 149. Zoo daarentegen die hoek merkelyk grooter dan regt mogt zijn, zou men de kolonne niet door de hierboven voorgeschreven beweging in bataille moeten formeren, maar door die van: *Ter regter ofter linker zijde in bataille*, zooals hierna zal worden bepaald.

§ 150. Het is van zeer veel aanbelang, dat ieder peloton zijne wending doet juist tegenover de plaats alwaar zijn kommandant op de lijn van bataille moet komen. Indien het peloton te vroeg of te laat wendde, zou het zich door den schuinschen marsch moeten herstellen, hetgeen de volgende pelotons zou misleiden, en de fout van één peloton trapsgewijze tot het laatst zou doen uitstrekken.

§ 151. Indien een der pelotons, gedurende de formatie in bataille, een beletsel mogt ontmoeten, waardoor het verhinderd werd in front te blijven doormarscheren, dan zal de pelotons-kommandant kommanderen:

1. *Regts (links) uit de frank, met roeten links (regts).*

2. *MARSCH;*

en zal dat peloton het onmiddellyk voorgaande peloton volgen.

§ 152. Het beletsel voorbij zijnde, zal de pelotons-kommandant het peloton weder doen opmarscheren, op de kommando's:

1. *In peloton opmarscheren.*

2. *MARSCH-*

§ 153. Men zal ook eene kolonne voorwaarts in bataille kunnen formeren, zonder haar eerst te doen

halt houden; de bataillons-kommandant zal alsdan, na alvorens de jalonneurs op de bovengezegde wijze door den adjudant te hebben doen plaatsen, dezelfde kommando's doen; doch nu wordt het kommando: *MARSCH* om de beweging te doen aanvangen, uitgesproken wanneer het hoofd der kolonne tot op divisie-afstand de lijn van bataille genaderd is.

§ 154. Op dit kommando zal het voorste peloton zich, met versnelden pas, naar de lijn van bataille begeven, terwijl de formatie overigens wordt uitgevoerd zoo als hierboven is voorgeschreven.

Front achterwaarts in bataille.

§ 155. Wanneer de kolonne, met den regter vleugel aan het hoofd, vóór het regter gedeelte van de lijn, waarop de bataillons-kommandant haar in bataille wil stellen, aankomt, zal hij den adjudant twee jalonneurs doen plaatsen, op gelijke wijze als bij de formatie *Voorwaarts in bataille* is verklaard.

§ 156. De bataillons-kommandant zal vervolgens de kolonne op een' pelotons-afstand van de lijn van bataille doen halt houden, en aan den kommandant van het eerste peloton last geven dit peloton, met verkeerd front, achter tegen de jalonneurs te stellen; deze zal daarop kommanderen:

1. *Peloton regts uit de flank.*
2. *Regts = OM.*
3. *Met roffen links.*
4. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 157. De pelotons-kommandant geleidt het peloton, achter den tweeden jalonneur over de lijn van bataille, en zwenkt nogmaals met roffen links, zoodra het voorste rot twee passen over die lijn is. Ter hoogte van den jalonneur gekomen zijnde, die het regter steunpunt aanwijst, zal hij kommanderen:

1. *Peloton = HALT.*
2. *FRONT.*
3. *Regts = RIGT U.*
4. *STAAT.*

§ 158. Op het derde kommando gaat de linker guide in het opsluitend gelid. Het peloton wordt zoodanig tegen de beide jalonneurs gerigt, dat de regter vleugel met de borst tegen den regter arm van den eersten jalonneur komt; het peloton maakt alzoo front naar de kolonne.

§ 159. Na deze voorbereidselen kommandeert de bataillons-kommandant:

1. *Front achterwaarts in bataille.*
2. *Bataillon regts uit de flank.*
3. *Regts = OM.*
4. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 160. Op het derde kommando maken alle pelotons, behalve dat 't welk reeds op de lijn van bataille is geplaatst, regtsom, en de pelotons-kommandanten stellen zich naast hante regter guides.

§ 161. Op het kommando: *MARSCH*, marscheren de pelotons die regtsom gemaakt hebben, aan; de linker guide van het tweede peloton begeeft zich in de lijn

van bataille en wordt daarin door den adjudant bevestigd. De pelotons-kommandant geleidt het peloton, langs den kortsten weg, naar den in de lijn van bataille geplaatsten guide, trekt, twee passen achter hem, over die lijn heen, zwenkt met roten links en marscheert voorts, evenwijdig aan gezegde lijn. Ter hoogte van den linker vleugel van het eerste peloton gekomen, kommandeert de pelotons-kommandant:

1. *Peloton* = HALT.
2. FRONT.
3. *Regts* = RIGT U.
4. STAAT.

§ 162. Op het eerste kommando zal het peloton halt houden, en indien er openingen tusschen de roten mogten zijn ontstaan, zullen deze spoedig opsluiten.

§ 163. Terstond na het tweede kommando zal de pelotons-kommandant zich naast den linker vleugelman en in de rigting van het voorgaande peloton plaatsen, en aldaar de volgende kommando's doen.

§ 164. De overige pelotons begeven zich op dezelfde wijze op de lijn van bataille, en regelen hunne strekking naar het onmiddellijk voorgaande peloton; de linker guides zullen zich opvolgend en tijdig genoeg naar de lijn van bataille begeven, zoodat zij op die lijn staan wanneer hun peloton nog twaalf passen er van verwijderd is.

§ 165. Na de formatie kommandeert de bataillons-kommandant:

Guides = INGERUKT.

§ 166. De bataillons-kommandant en de adjudant zullen zich gedragen naar hetgeen voor hen bij de formatie: *Voorwaarts in bataille*, is voorgeschreven.

§ 167. Heeft de kolonne den linker vleugel van het hoofd, dan wordt deze beweging naar dezelfde beginselen uitgevoerd. De linker vleugelman van het bataillon komt nu met de borst tegen den linker arm van den eersten jalouneur, het bataillon marscheert uit de linker flank, de regter guides bakenen de lijn van bataille af, en de rigting der pelotons geschiedt links.

§ 168. De beweging van: *Voorwaarts in bataille*, kan alleen uitgevoerd worden door eene kolonne op geheele distantie; doch de beweging van: *Front achterwaarts in bataille*, kan ook door eene op halve distantie of geheel gesloten kolonne geschieden.

§ 169. Om de beweging: *Front achterwaarts in bataille*, te doen uitvoeren, zonder eerst de kolonne te doen halt houden, zal de bataillons-kommandant door den adjudant, op de voorschreven wijze, de jalouneurs doen plaatsen, en de lijn van bataille op een pelotons-afstand genaderd zijnde, zal hij kommanderen:

1. *Front achterwaarts in bataille*.
2. *Bataillon regts (links) uit de flank*.
3. MARSCH.

§ 170. Op dit kommando zal het bataillon in den march regts- (of links-) om maken, de pelotons-kommandanten begeven zich naast hunnen regter (linker)

guide, en de formatie geschiedt overigens op dezelfde wijze als hierboven is voorgeschreven.

Formatie in bataille, uit twee bewegingen zamengesteld.

§ 171. Wanneer eene kolonne, met den regter vleugel aan het hoofd, achter de lijn van bataille aankomt, lange die lijn doormarscheert, en de bataillon-kommandant haar in bataille wil formeren vóór dat, bij voorbeeld, de drie laatste pelotons nog in de directie gekomen zijn, zal hij de kolonne doen halt houden, en, na de rigting der guides van de reeds in de directie zijnde pelotons te hebben nagezien, kommanderen;

1. *Links in bataille.*
2. *Drie laatste pelotons voorwaarts in bataille.*
3. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 172. Op het tweede kommando, kommanderen de kommandanten der drie laatste pelotons:

1. *Guide regts.*
2. *Met pelotons half links.*

§ 173. Op het kommando: MARSCH, zwenken de voorste pelotons links in bataille, terwijl de drie laatste pelotons zich voorwaarts in bataille formeren. De kommandanten dezer laatste pelotons zullen, wanneer hun peloton ver genoeg gezwonken heeft: *Voorwaarts = MARSCH*, kommanderen.

§ 174. Indien de kolonne, in plaats van achter de

lijn van bataille aan te komen, vóór die lijn aankwam, zou de bataillons-kommandant moeten kommanderen:

1. *Links in bataille.*
2. *Drie laatste pelotons, front achterwaarts in bataille.*
3. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 175. Op het tweede kommando kommanderen de kommandanten der drie laatste pelotons:

1. *Peloton regts uit de flank.*
2. *Regts = OM.*

§ 176. Op het kommando: MARSCH, formeren zich de vijf eerste pelotons *links*, en de drie laatste *front achterwaarts in bataille*.

§ 177. Bij eene kolonne die den linker vleugel aan het hoofd heeft, worden deze bewegingen naar dezelfde beginselen uitgevoerd.

§ 178. Wanneer men deze bewegingen wil doen uitvoeren zonder eerst de kolonne te doen halt houden, zal zulks geschieden op de wijze en de kommando's, welke dienaangaande bij de verschillende formatiën in bataille *in den marsch* zijn voorgeschreven.

ARTIKEL 3.

DE KOLONNE TER REGTER (LINKER) ZIJDE IN BATAILLE FORMEREN

§ 179. Wanneer eene kolonne op geheele distantie, met den regter vleugel aan het hoofd, zich ter regter

zijde in bataille moet formeren, zal de bataillons-kommandant, een weinig te voren, door den adjudant twee jalonneurs doen plaatsen, op de wijze als hierboven (§ 132) bepaald is, en zoodanig dat het voorste peloton, na volbrachte wending, ten minste nog tien passen te doen heeft, alvorens op de lijn van bataille te geraken.

§ 180. Wanneer het hoofd der kolonne bijna ter hoogte van den eersten jalonneur gekomen is, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Ter regter zijde in bataille.*
2. *Bataillon = guide regts.*

§ 181. Op het tweede kommando wordt de voeling regts genomen; de regter guide van de voorste afdeeling marscheert aledan regt vooruit, en de andere guides volgen zijn voetspoor.

§ 182. Een weinig voor dat de eerste afdeeling ter hoogte van den eersten jalonneur gekomen is, zal haar kommandant kommanderen:

1. *Wendt regts;*

en zoodra zij zich juist ter hoogte van dien jalonneur bevindt:

2. *MARSCH.*

§ 183. Op dit kommando zal het peloton regts wenden; de regter guide zal hetzelfde zoodanig naar de lijn van bataille geleiden, dat de regter vleugelman juist tegenover den eersten jalonneur komt.

§ 184. Wanneer het peloton tot op twee passen de

beide jalonneurs genaderd is, zal de pelotons-kommandant kommanderen:

1. *Peloton=HAALT.*
2. *Regts=RIGT U.*
3. *STAAT.*

§ 185. Alvorens het tweede kommando te doen, zal de pelotons-kommandant zich dáár plaatsen waar de regter vleugel van het bataillon moet aansluiten. Op dit kommando zal de eerste afdeeling zich richten en de linker guide in het opsluitend gelid gaan.

§ 186. De tweede afdeeling zal regtuit blijven doormarscheren, en wanneer zij tegenover den linker vleugel der eerste afdeeling gekomen is, op het kommando van haren kommandant, regts wenden, en zich vervolgens naar de lijn van bataille begeven, op gelijke wijze als zulks bij de formatie van: *Voorwaarts in bataille* is voorgeschreven.

§ 187. De pelotons-kommandant zal zijn peloton op twee passen van de lijn van bataille doen halt houden; de linker guide zal zich terstond op deze lijn, tegenover een der drie linker vleugelrotten van zijn peloton plaatsen, en de adjudant hem in de rigting bevestigen; de pelotons-kommandant zal zich hierna naast den linker vleugelman en in de rigting van het eerste peloton plaatsen, en kommanderen:

1. *Regts=RIGT U.*
2. *STAAT.*

§ 188. De overige pelotons zullen zich bij opvolging, op gelijke wijze als het tweede, in de lijn van

bataille stellen. Zoodra de formatie ten volle geschied is, kommandeert de bataillons-kommandant:

Guides = INGERUKT.

§ 189. Eene kolonne met den linker vleugel aan het hoofd, zal naar dezelfde beginselen *ter linker zijde in bataille* worden geformeerd. De linker vleugelman van het bataillon komt dan met de borst tegen den linker arm van den eersten jalonneur, de pelotons wenden links, de rechter guides bakenen de lijn van bataille af, en de rigting geschiedt links.

§ 190. Bij het eerste onderrigt zal men de lijn van bataille bepalen in eene rigting geheel of ten naastenbij evenwijdig met de directie der kolonne; bij een ge oefend bataillon, echter, zal de bataillons-kommandant ook meer schuinsche rigtingen kunnen kiezen, ten einde het bataillon te gewinnen zich in alle rigtingen zonder onderscheid te formeren.

§ 191. Indien de hoek, welken de lijn van bataille met de directie der kolonne maakt, merkelyk grooter dan recht is, zal de bataillons-kommandant, vóór dat de beweging begint, aan den rechter guide van het voorste peloton een punt aanwijzen, ongeveer evenwijdig aan die lijn. Die guide zal zijn marsch op dit punt rigten; het peloton voegt zich, op de waarschuwing of op het kommando van zijn kommandant, naar deze nieuwe directie, en de overige pelotons volgen deze beweging bij opvolging.

§ 192. De bataillons-kommandant zal zich gedragen naar hetgeen voor hem (§ 143) is voorgeschreven.

ARTIKEL 4.

MARSCH UIT DE FLANK, MET ROTTEN VAN DIRECTIE VERANDEREN EN IN PELOTONS OF SECTIEN OF MARSCHEREN.

Marsch uit de flank.

§ 193. Wanneer de bataillons-kommandant het in bataille staande bataillon uit de rechter flank wil doen marscheren, zal hij daartoe kommanderen:

1. *Bataillon rechts uit de flank.*
2. *Rechts=OM.*
3. *Bataillon voorwaarts.*
4. *Gerwinde pas=MARSCH.*

§ 194. Op het tweede kommando maakt het bataillon regtsom, de pelotons-kommandanten en de vervullings-onderofficieren stellen zich zodanig als in de *Pelotonsschool* (§ III) is voorgeschreven. De beide rotsluiters van den linker vleugel plaatsen zich eveneens: die uit het eerste gelid als de pelotons-kommandanten, en die uit het tweede gelid als de vervullings-onderofficieren.

§ 195. Op het kommando: MARSCH, zal het bataillon zich vaardig in beweging stellen. De voor het voorste rot van den rechter vleugel marscherende onderofficier zal de uiterste oplettendheid aanwenden om de grootte en de tijdmaat van den pas nauwkeurig te onderhouden, en zich altijd zonder slingeren recht vooruitbegeven.

§ 196. De marsch uit de linker flank zal op dezelfde wijze geschieden. Op het kommando: *Links=OM,*

begeven de pelotons-kommandanten zich naast den vervullings-onderofficier van het links van hen staande peloton; die van het laatste peloton stelt zich naast den linker rotsluiser uit het eerste gelid, die mede linksom maakt; de rotsluiser uit het tweede gelid gaat in het opsluitend gelid terug, en de vervullings-onderofficier van het eerste peloton plaatst zich naast den rechter vleugelman van het eerste gelid, evenals de pelotons-kommandanten.

§ 197. Hetzij het bataillon uit de rechter of uit de linker flank marscheert, de adjudant moet zich altijd stellen ter hoogte van het voorste rot, zes passen van het eerste gelid, en de adjudant-onderofficier op gelijke hoogte, tegenover het vaandel. De adjudant moet gestadig in denzelfden pas marscheren als het hoofd van het bataillon, en de adjudant-onderofficier altoos den pas van den adjudant houden. Op deze wijze zullen zij den pas aan het bataillon aanduiden.

§ 198. De pelotons-kommandant en de rotsluiters moeten acht geven dat er geen opening of gedrang in de rotten ontstaat, en dat zij hunnen verloren afstand niet dan op eene onmerkbaar wijze zoeken te herstellen.

Met rotten van directie veranderen.

§ 199. De bataillons-kommandant zal daartoe kommanderen:

1. *Met rotten rechts (links).*
2. MARSCH.

§ 200. Deze beweging geschiedt zoo als in § 127. der *Pelotonsschool* is voorgeschreven.

§ 201. De bataillons-kommandant moet bij dit onderwijs dikwerf, nu eens links, dan eens rechts, met rotten van directie doen veranderen, in dier voege dat zich in het front van het bataillon gedeelten opdoen die naar den eenen, en andere gedeelten die naar den tegenovergestelden kant zwenken, zonder dat de pas of de afstand tusschen de rotten verloren gaat.

Uit de flank marscherende, in pelotons of sectiën opmarscheren.

§ 202. Hiertoe zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *In pelotons (sectiën) opmarscheren.*
2. MARSCH.

§ 203. Deze kommando's worden uitgevoerd volgens de regels die in *Pelotonsschool* (§ 142 en volgende) voorgeschreven.

§ 204. Om den marsch uit de flank weder te doen aannemen, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Kolonne rechts (links) uit de flank, met rotten links (rechts).*
2. MARSCH.

§ 205. De uitvoering dezer kommando's geschiedt volgens de regels in § 155 der *Pelotonsschool* voorgeschreven.

§ 206. Om het uit de flank marscherende bataillon te doen halt houden en in front te herstellen, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Bataillon* = HALT.

2. FRONT.

§ 207. Op het eerste kommando maakt het bataillon halt, en op het tweede front, waarop ieder en zijne plaats in bataille herneemt.

§ 208. Deze les is eene der beste welke men aan een bataillon kan geven, om het volkomen bedrven te maken in de tijdmaat van den pas.

ARTIKEL 5.

UIT DE FLANK MARSCHERENDE, HET BATAILLON MET ROTTEN TER REGTER (LINKER) ZIJDE IN BATAILLE FORMEREN.

§ 209. Wanneer het bataillon uit de regter flank marscheert en de bataillons-kommandant hetzelfde met rotten ter regter zijde in bataille wil formeren, zal hij door den adjudant twee jalonneurs op de lijn van bataille doen plaatsen, zooals hierboven (§ 132) is gezegd. Zoodra het hoofd van het bataille ter hoogte van den regter jalonneur gekomen is, zal hij kommanderen:

1. *Met rotten ter regter zijde in bataille.*

2. MARSCH.

§ 210. Op het kommando: MARSCH, formeert het

bataillon zich bij opvolging met rotten ter regter zijde in bataille, zoo als zulks in de *Pelotonsschool* is voorgeschreven. Iedere pelotons-kommandant begeeft zich, te gelijk met den regter vleugelman uit het eerste gelid van zijn peloton, op de lijn van bataille, en plaatst zich, voor hem omgaande, naast en aan diens regter zijde, terwijl de vervallings-onderofficier op zijne plaats in het tweede gelid terugtreedt.

§ 211. De linker guide van elk peloton, behalve die van het eerste, zal zich in de rigting der jalonneurs stellen, tegenover het laatste rot van zijn peloton en op het oogenblik dat dit rot op de lijn van bataille komt.

§ 212. Uit de linker flank geschiedt deze beweging naar dezelfde grondheginselen en op de kommando's:

1. *Met rotten ter linker zijde in bataille.*

2. MARSCH.

§ 213. Nadat het bataillon opgemarscheerd is, kommandeert de bataillons-kommandant:

Guides = INGERUKT.

§ 214. Op dit kommando begeven zich de pelotons-kommandanten, de guides en de beide jalonneurs op hunne plaatsen in bataille, in zooverre zij daar niet reeds staan.

§ 215. De bataillons-kommandant zal langs de lijn van bataille de beweging volgen, om daarop het toezigt te houden.

ARTIKEL 6.

DE FRONTVERANDERINGEN.

§ 216. Wanneer het bataillon in bataille staat zal de bataillons-kommandant, zoo hij het van front wil doen veranderen, twee jalonneurs, iets minder dan een pelotons-afstand van elkander, in de nieuwe rigting en vóór het peloton stellen dat tot grondslag daarvan moet strekken.

Voorwaarts van front veranderen, op het eerste peloton.

§ 217. De bataillons-kommandant zal, op de zoo even verklaarde wijze, twee jalonneurs, met den rechter arm naar het bataillon gekeerd, voor het eerste peloton plaatsen, en den pelotons-kommandant gelasten hetzelfde tegen hen aan te stellen. Deze zal daarop het peloton, door eene zwenking rechts, tegen de jalonneurs plaatsen en hetzelfde rechts rigten.

§ 218. Nadat dit geschiedt is, kommandeert de bataillons-kommandant:

1. *Voorwaarts van front veranderen, op het eerste peloton.*
2. *Met pelotons = half rechts.*
3. *Gezwinde pas = MARSCH.*
4. *Voorwaarts = MARSCH.*
5. *Guide = rechts.*

§ 219. Op het tweede kommando treden de pelotons-kommandanten voor het midden hunner pelotons.

§ 220. Op het derde kommando zwenken de pelotons rechts, om eene vaste spil; de guides gaan op hunne plaatsen in kolonne. Zoodra de bataillons-kommandant oordeelt dat de pelotons genoeg hebben omgezwenken, doet hij de twee laatste kommando's.

§ 221. Op het vierde kommando zullen de pelotons, met zwenken ophoudende, zich recht vooruitbegeven, en op het vijfde de voeling rechts nemen. De rechter guides gedragen zich naar hetgeen in § 136 is bepaald, terwijl verder de beweging wordt ten uitvoer gebracht zooals bij voorwaarts in bataille is voorgeschreven.

§ 222. De bataillons-kommandant zal over de uitvoering dezer beweging in haar geheel, het oog houden en nadat zij volbragt is, kommanderen:

Guides = INGERUKT;

hetwelk op alle frontveranderingen van toepassing is.
Voorwaarts van front veranderen, op het laatste peloton.

§ 223. Deze frontverandering geschiedt naar dezelfde grondbeginselen en op de kommando's:

1. *Voorwaarts van front veranderen, op het achtste peloton.*
2. *Met pelotons = half links.*
3. *Gezwinde pas = MARSCH.*
4. *voorwaarts = MARSCH.*
5. *Guide = links.*

Achterwaarts van front veranderen, op het eerste peloton.

§ 224. Om op het eerste peloton achterwaarts van

front te doen veranderen, zal de bataillons-kommandant daarvan kennis geven aan den kommandant van dit peloton. Deze doet daarop zijn peloton regtsomkeert maken en om eene vaste spil links zwenken, tot dat het in de rigting gekomen is welke de bataillons-kommandant aan het bataillon wil geven, waarop hij het doet halt houden, in front herstellen, en, door de rigting regts, tegen de beide jalonneurs plaatsen, die de bataillons-kommandant tegen het register en linker vleugelrot van het peloton zal doen stellen.

§ 225. Na deze voorbereidselen kommandeert de bataillons-kommandant:

1. *Achterwaarts van front veranderen, op het eerste peloton.*
2. *Bataillon regts=OM=KEERT.*
3. *Met pelotons=half links.*
4. *Gezwinde pas=MARSCH.*
5. *Voorwaarts=MARSCH.*
6. *Guide=links.*

§ 226. Op het tweede kommando maken de pelotons, behalve het eerste, regtsomkeert.

§ 227. Op het derde kommando treden de kommandanten der pelotons die regtsomkeert hebben gemaakt, twee passen achter het midden hunner pelotons.

§ 228. Op het vierde kommando zullen deze pelotons om eene vaste spil en met achterwaartsch front, links zwenken; de guides begeven zich op hunne plaatsen in kolonne.

§ 229. Op het vijfde kommando zullen de pelotons met zwenken ophouden, zich regt vooruithegeven, en op het zesde de voeling links nemen; de register guides gedragen zich daarbij naar hetgeen hierboven (§ 136) is voorgeschreven.

§ 230. Het tweede peloton wendt vervolgens links, om zich naar de lijn van bataille te begeven; over deze lijn, ter hoogte van het opsluitend gelid van het eerste peloton, gekomen zijnde, zal de pelotons-kommandant hetzelfde doen halt houden, in front herstellen en regts rigten.

§ 231. Op het kommando: HALT, van den pelotons-kommandant, plaatst zich de linker guide op de lijn van bataille.

§ 232. De overige pelotons zullen bij opvolging hetzelfde verrigten wat zoo even ten aanzien van het tweede peloton bepaald is.

Achterwaarts van front veranderen, op het laatste peloton.

§ 233. Deze beweging geschiedt naar dezelfde grondbeginselen en op de kommando's:

1. *Achterwaarts van front veranderen, op het achtste peloton.*
2. *Bataillon regts=OM=KEERT.*
3. *Met peloton half regts.*
4. *Gezwinde pas=MARSCH.*
5. *Voorwaarts=MARSCH.*
6. *Guide=regts.*

Frontverandering op een der pelotons van het midden.

§ 234. De bataillons-kommandant zal eveneens op een der pelotons van het midden en onder elken hoek, naar welgevallen, van front kunnen doen veranderen. In dit geval zal de eene vleugel voorwaarts en de andere achterwaarts, op de hierboven aangeduide wijze, van front veranderen.

§ 235. Indien, bij voorbeeld, de bataillons-kommandant het bataillon op het vijfde peloton van front wil doen veranderen, zóódanig dat de linker vleugel voor- en de regter vleugel achterwaarts moet worden gebracht, dan plaatst hij voor het vijfde peloton twee jalonneurs, met het gezigt naar elkander, in de nieuwe lijn van bataille, en gelast den kommandant van dit peloton hetzelfde tegen deze jalonneurs te stellen.

§ 236. Nadat het vijfde peloton in de nieuwe lijn bevestigd is, zal de kommandant van het vierde zijn peloton mede in die rigting brengen, op de hierboven (§ 224) voorgeschreven wijze. Om het peloton vervolgens links te rigten, stelt hij zich in de plaats van den kommandant van het vijfde peloton, die in het tweede gelid zal terugtreden; de regter guide van het vierde peloton plaatst zich in de rigting der beide voor het vijfde peloton staande jalonneurs.

§ 237. De bataillons-kommandant zal den stand van dezen guide nazien, dien zoo noodig verletteren en vervolgens kommanderen:

1. *Van front veranderen, op het vijfde peloton, den linker vleugel voorwaarts.*
2. *Regter pelotons, regts = OM = KEERT.*
3. *Met pelotons = half regts.*
4. *Gezwinde pas = MARSCH.*
5. *Voorwaarts = MARSCH.*
6. *Guide = regts.*

§ 238. Op het tweede kommando maken al de pelotons, ter regter zijde van het vierde staande, regts-omkeert, en zal de beweging verder worden uitgevoerd, door de linker pelotons voorwaarts en door de regter pelotons achterwaarts, zooals hierboven is voorgeschreven.

§ 239. Hetgeen ten aanzien van het uitspreken van het kommando: *Voorwaarts = MARSCH*, bij de formatie *Voorwaarts in bataille* (§ 147.) is gezegd, is ook op de frontveranderingen van toepassing.

§ 240. De adjudant zal de guides der regter en de adjudant-onderofficier die der linker pelotons, naarmate zij op de lijn van bataille komen, bevestigen. De guides maken front naar de jalonneurs.

§ 241. Om op de frontveranderingen de versnelde bewegingen toe te passen, zou men de pelotons die achterwaarts van front veranderen, nadat zij vier passen over de lijn van bataille zijn gemerscheerd, in den marsch kunnen doen regtsomkeert maken.

VIERDE LES.

- ARTIKEL 1. In orde van bataille zijnde, het bataillon met divisiën of pelotons in kolonne zamentrekken.
- 2. In gesloten kolonne marscheren; de kolonne doen halt houden en haar regts of links van directie doen veranderen.
- 3. Eene gesloten kolonne doen contramarscheren.
- 4. Eene gesloten kolonne de distantiën doen nemen (voor- en achterwaarts); tot op sectie-distantie opsluiten; van directie veranderen; geheel opsluiten en de divisiën op de plaats formeren.
- 5. De gesloten kolonne deploijeren.
- 6. De kolonne van aanval (*d'attaque*); met deze kolonne marscheren; het carré formeren; de kolonne herstellen en deploijeren.

ARTIKEL 1.

IN ORDE VAN BATAILLE ZIJNDE, HET BATAILLON MET DIVISIËN OF PELOTONS IN KOLONNE ZAMENTREKKEN.

§ 242. Het bataillon in bataille staande, zal men het met pelotons of divisiën, op den regter of linker vleugel, of wel op eene afdeeling van het midden, met den regter of linker vleugel vóór, in gesloten kolonne knunen formeren.

§ 243. Om het bataillon, met pelotons op het vierde peloton, met den regter vleugel vóór, in gesloten kolonne te stellen, kommandeert de bataillons-kommandant:

1. *Met pelotons in gesloten kolonne.*
2. *Op het vierde peloton, de regter vleugel vóór in kolonne.*
3. *Bataillon links en regts=OM.*
4. *Gezwinde pas=MARSCH.*

§ 244. Op het tweede kommando zullen de pelotons-kommandanten zich twee passen voor het midden hunner pelotons stellen en ze waarschuwen: die van het vierde peloton van te blijven staan, die der drie eerste van linksom, en die der vier laatste van rechtsom te maken.

§ 245. Op het derde kommando maken de drie eerste pelotons linksom; de kommandanten dezer pelotons begeven zich spoedig naar den linker vleugel en doen de drie linker rotten naar voren uitspringen, waarop de linker guides dezer pelotons zich vóór den linker vleugelman des eersten gelids stellen. De vier laatste pelotons maken rechtsom, hunne kommandanten begeven zich naar den regter vleugel en doen de drie eerste rotten naar achteren uitrukken, terwijl de regter guides zich vóór den regter vleugelman van het eerste gelid plaatsnemen.

§ 246. De kommandanten der pelotons, welke linksom hebben gemaakt, zullen zich naast hunnen linker, en die welke rechtsom hebben gemaakt, naast hunnen regter guide stellen.

§ 247. Op het kommando: MARSCH, zal de kommandant van het vierde peloton kommanderen: *Guide=links*, waarop de linker guide, zoodra hij kan doorkomen, zich op den linker vleugel plaatst en het opsluitend gelid tot op één pas achter het tweede gelid opsluit.

§ 248. De overige pelotons marscheren aan en worden door hunne kommandanten, langs den kortsten weg, in de kolonne gelid; het derde peloton zal met roeten regts zwenken, om den afstand van drie passen, waarop de afdeelingen van elkander moeten verwijderd zijn, voorwaarts te winnen, en voorts in zoodanige strekking marscheren, dat het regthoekig en evenwijdig met het vierde in kolonne inrukt. Het tweede en eerste peloton nemen op gelijke wijze in de kolonne plaats, en regelen zich daarbij naar het peloton dat onmiddellijk vóór hen in kolonne marscheert.

§ 249. De kommandant van ieder peloton dat in de kolonne vóór het rigtings-peloton moet komen, zal, zoodra zijn linker guide ter hoogte is gekomen van dien des laatstgenoemden pelotons, kommanderen:

1. (*Zoveelste*) *peloton* = HALT.

§ 250. Op dit kommando zal het peloton halt houden; de linker guide maakt terstond achterwaarts front, rigt zich naauwkeurig op den linker guide van het rigtingspeloton, en neemt een' afstand van vier passen van den onmiddellijk voor hem staande guide, waarna de kommandant van het peloton kommandeert:

2. FRONT.

3. *Links* = RIGT U.

4. STAAT.

§ 251. Op het tweede kommando zal het peloton voorwaarts front maken, doch de linker guide met verkeerd front blijven staan.

§ 252. Op het derde kommando rigt zich het peloton links. De pelotons-kommandant, die zich twee passen buitenwaarts van den guide gesteld heeft, ziet toe dat zijn peloton evenwijdig met het rigtingspeloton komt. Na het kommando: STAAT, begeeft hij zich twee passen vóór het midden van zijn peloton.

§ 253. Het vijfde peloton zal, door eene rosegewijze zwenking, den afstand van drie passen achterwaarts winnen; de pelotons-kommandant blijft, zoodra hij ter hoogte van den linker guide van het rigtingspeloton gekomen is, voor zijn' persoon staan, en laat het peloton voorbij zich heentrekken, om het vervolgens, op de hierboven (§ 249) aangeduide kommando's, te doen halt houden, op het oogenblik dat het laatste tot hem voorbij is.

§ 254. Op het kommando: HALT, zal de linker guide zich op een' afstand van vier passen in de rigting van den guide van het rigtingspeloton plaatsen, waarna de pelotons-kommandant kommandeert:

2. FRONT.

3. *Links* = RIGT U.

4. STAAT;

welke kommando's worden uitgevoerd zooals hierboven is gezegd.

§ 255. Het zesde, zevende en achtste peloton zullen op gelijke wijze als het vijfde in de kolonne worden gesteld.

§ 256. Zoodra de pelotons plaats in de kolonne nemen zal het opsluitend gelid tot op één' pas afstand opsluiten.

§ 257. Zoodra de beweging volbragt is kommandeert de bataillons-kommandant:

Guides, regts = OM = KEERT.

§ 258. Op dit kommando herstellen de linker guides, die voor het rigtingspeloton staan, zich in front.

§ 259. De bataillons-kommandant moet op de algemeene uitvoering der beweging en op de nakoming van de voorgeschreven grondregels toezien.

§ 260. De adjudant zal zich voorwaarts van, en met het gezicht naar den linker guide van het rigtingspeloton stellen, en de rigtings der guides welke vóór den guide van het regtingspeloton komen, bij opvolging, naar gelang zij in de kolonne aankomen, hevestigen.

§ 261. De adjudant-onderofficier zal hetzelfde verrigten ten opzichte der guides die in de kolonne, achter den guide van het rigtingspeloton, plaats nemen.

§ 262. Men zal het bataillon, naar dezelfde grondbeginselen en op gelijke kommando's, op het vierde peloton met den linker vleugel aan het hoofd, in kolonne kunnen stellen, mits de bewoording: *Regter vleugel vóór*, door die van: *Linker vleugel vóór*, vervangende.

§ 263. De kommandant van het rigtingspeloton kommandeert alsdan: *Guide regts*; de linker pelotons zullen voorwaarts, en de regter pelotons achterwaarts uitrukken; de kommandanten der linker pelotons geleiden hunne pelotons tot dat zij in de rigting van den regter guide van het rigtingspeloton komen; terwijl die der regter pelotons in die rigting blijven staan en de pelotons voorbij zich laten heentrekken.

§ 264. Deze twee voorbeelden dienen voor alle gevallen.

Om bij voorbeeld het bataillon op het eerste peloton in gesloten kolonne te formeren, zal men kommanderen:

1. *Met pelotons in gesloten kolonne.*
2. *Op het eerste peloton achterwaarts (voorwaarts) in kolonne.*
3. *Bataillon regts = OM.*
4. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 265. Het eerste peloton blijft nu staan en zijn kommandant kommandeert: *Guide links (of regts)*. De overige pelotons zullen, indien de kolonne den regter vleugel vóór moet hebben, datgene verrigten wat hierboven (§§ 253—255) voor de vier laatste pelotons is vastgesteld. Moet daarentegen de kolonne den linker vleugel aan het hoofd hebben, dan gedragen zij zich naar hetgeen voor de linker pelotons is voorgeschreven, waanneer de kolonne op een peloton van het midden, met den linker vleugel vóór, wordt geformeerd.

§ 266. Om eindelijk het bataillon in gesloten ko-

loine op het *linker vleugelpeloton* te stellen, zal men kommanderen:

1. *Met pelotons in gesloten kolonne.*
2. *Op het achtste peloton voorwaarts (achterwaarts) in kolonne.*
3. *Bataillon links* = OM.
4. *Gezwinde pas* = MARSCH.

§ 267. Het achtste peloton blijft nu staan, en zijn kommandant kommandeert: *Guide links* (of *regts*). De overige pelotons zullen, bijaldien de *regter vleugel* aan het hoofd moet komen, zich gedragen naar hetgeen voor de *drie eerste pelotons* (§ 248) is voorgescreven, wanneer de kolonne op het midden, met den *regter vleugel vóór*, wordt geformeerd. Moet daarentegen de kolonne den *linker vleugel* aan het hoofd hebben, dan zullen pelotons, behalve het achtste, datgene ten uitvoer brengen wat voor de *drie regter pelotons* gezegd is, bij de formatie op het midden, met den *linker vleugel vóór*.

§ 268. Het bataillon wordt naar dezelfde beginselen met divisiën in kolonne samengetrokken; alleen wordt nu bij de kommando's het woord *peloton* door dat van *divisiën* vervangen:

§ 269. Het bataillon zou ook, op gelijke wijze en naar dezelfde beginselen, in kolonne op geheele of halve (sectie-) distantie kunnen worden geformeerd, in welke geval de kommando's: *Gesloten kolonne*, door die van: *Op geheele*, of wel: *Op sectie-distantie in kolonne*, worden vervangen.

§ 270. Naar gelang van deze verschillende afstanden, wordt door de pelotons- of divisie-kommandanten de plaats beoordeeld waar hunne afdeeling in de kolonne moet rukken.

§ 271. Het is van belang den guide van de afdeeling die het eerst in de kolonne rukt, nauwkeurig op dien van het rigtingspeloton of der rigtingsdivisie te rigten, dewijl de stelling dézer beide guides die der overige bepaalt, en voorts te zorgen, dat iedere afdeeling zoodanig hare strekking neme, dat zij regthoekig en evenwijdig met de afdeeling waarop de beweging geschiedt, in de kolonne rukt, ten einde voor te komen dat door de verkeerde rigting van ééne afdeeling de volgende afdeelingen misleid worden.

§ 272. Mogt, na de formatie, een der guides te veel of te weinig afstand hebben genomen, waardoor sommige afdeelingen niet op hare juiste plaats zouden staan, dan zal, om verdere verschikkingen voor te komen, hierin geene verandering worden gebragt.

§ 273. Indien de rotten zich, door de moeilijkheid van den grond, te ver mogten hebben geopend, dan moeten de afdeelings-kommandanten ze doen opsluiten eenige oogenblikken vóór dat hunne afdeeling in de kolonne rukt.

ARTIKEL 2.

IN GESLOTEN KOLONNE MARSCHEREN; DE KOLONNE DOEN
HALT HOUDEN EN HAAR REGTS OF LINKS VAN DI-
RECTIE DOEN VERANDEREN.

§ 274. Eene gesloten kolonne en eene kolonne op sectie-distantie zullen door den bataillous-kommandant in beweging worden gesteld, op dezelfde wijze en op dezelfde kommando's als voor eene kolonne op geheele distantie is voorgeschreven. De middelen tot het houden der directie zullen insgelijks dezelfde zijn als bij de kolonne op geheele distantie.

§ 275. Eene geheel of half gesloten kolonne zal op dezelfde kommando's halt houden als eene kolonne op geheele distantie; mogt men aan de guides der kolonne eene geheel nieuwe directie willen geven, zoo zal zulke geschieden op de wijze en de kommando's welke hierboven (§§ 106 en 107) zijn voorgeschreven.

Eene gesloten kolonne regts of links van directie doen veranderen.

§ 276. Bij eene stilstaande kolonne zal deze beweging altijd uit de flank der afdeelingen geschieden.

§ 277. Wanneer de bataillons-kommandant de kolonne, welke hier verondersteld wordt uit divisiën te bestaan en den regter vleugel aan het hoofd te hebben, uit de flank van directie wil doen veranderen, zal hij aan den adjudant een punt aanwijzen voor de nieuwe rigting van het front der kolonne.

§ 278. De adjudant zal in die nieuwe rigting aanstonds twee jalonneurs stellen, iets minder van elkander verwijderd dan de uitgestrektheid van het front der voorste afdeeling bedraagt, en waarvan de eerste vóór het regter of linker rot dier afdeeling moet komen, naarmate de kolonne uit de regter of wel uit de linker flank van directie zal veranderen.

§ 279. In het eerste geval kommandeert de bataillons-kommandant:

1. *Kolonne regts uit de flank van directie veranderen.*
2. *Bataillon regts = OM.*
3. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 280. Op het tweede kommando maakt het bataillon regtsom; de divisie-kommandanten begeven zich naast hunnen regter guide.

§ 281. Op het kommando: MARSCH, zullen alle afdeelingen zich te gelijk in marsch stellen; de kommandant der voorste divisie blijft staan en laat haar voorbij zich heentrekken; de regter guide neemt, van den eersten pas af aan, zijne strekking evenwijdig aan de in de nieuwe directie geplaatste jalonneurs, en zoodra de linker guide den divisie-kommandant voorbij is, kommandeert deze:

1. *Zoveelste divisie = HALT.*
2. *FRONT.*
3. *Links = RIGT U.*
4. *STAAT.*

§ 282. Op het derde kommando zal de voorste di-

visie zich tegen de beide jalonneurs stellen en gerigt worden.

§ 283. De regter guide van elke volgende divisie schikt zich naar de directie van den guide der divisie, welke in de orde van kolonne onmiddellijk voorafgaat, zoodatig dat hij, evenwijdig met die afdeeling en op den afstand van drie passen van haar tweede gelid, in de nieuwe directie geraakt.

§ 284. De kommandant van elke afdeeling zal, zoodra hij in de rigting komt van die welke reeds in de nieuwe directie is geplaatst, voor zijn' persoon blijven staan, zijne afdeeling langs zich heen laten trekken, en, zoodra de linker guide voorbij is, haar doen halt houden en rigten, op de hierboven (§ 281) aangeduide kommando's.

§ 285. Zoodra de divisie halt gehouden heeft, zal de linker guide zich op een' afstand van vier passen van den onmiddellijk voorgaanden guide plaatsen, en door den adjudant in de rigting worden bevestigd.

§ 286. De kolonne uit de linker flank van directie te doen veranderen, geschiedt naar dezelfde grondbeginselen; nadat de jalonneurs, op de bovengeregde wijze, door den adjudant in de nieuwe directie zijn geplaatst, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Kolonne links uit de flank van directie veranderen.*
2. *Bataillon links* = OM.
3. *Gezwinde pas* = MARSCH.

§ 287. Het bataillon maakt nu linksom, en de af-

deelings-kommandanten begeven zich naast hunne linker guides; de kommandant der voorste divisie geleidt zijne divisie evenwijdig aan de jalonneurs, en doet haar, nabij den tweeden jalonneur gekomen zijnde, halt houden en rigten, op dezelfde wijze en kommando's als bij § 281 is gezegd.

§ 288. De kommandanten der volgende afdeelingen geleiden deze, tot dat zij, voor hun' persoon, ten naastenbij in de rigting der linker guides van de reeds in de nieuwe directie geplaatste divisien gekomen zijn, en doen alsdan de divisie, op dezelfde kommando's, halt houden en rigten.

§ 289. De bataillons-kommandant, aan die flank der afdeeling geplaatst waaruit de beweging geschiedt, moet zorgdragen dat iedere afdeeling, op den bepaalden afstand van en evenwijdig met de onmiddellijk voorgaande afdeeling, in de kolonne rukt.

§ 290. De adjudant zal, staande eenige passen vóór den eersten guide, de stelling der guides bevestigen, terwijl de adjudant-onderofficier de beweging ter hoogte van de laatste afdeeling volgt.

§ 291. Eene kolonne met den linker vleugel aan het hoofd, zal deze beweging naar dezelfde beginselen volbrengen; de rigting der afdeelingen geschiedt altijd naar de zijde van den guide.

§ 292. Eene uit pelotons bestaande kolonne moet de verandering van directie naar dezelfde grondregels uitvoeren.

§ 293. Door de hierboven beschreven beweging kan men aan eene gesloten kolonne elke directie ge-

ven, en dus ook, met den contramarsch en het deploijement, een bataillon in elke rigting naar welgevallen ontwikkelen.

§ 294. Wanneer men eene in marsch zijnde gesloten kolonne van directie wil doen veranderen, zonder ze alvorens te doen halt houden en de beweging uit de flank te verrigten, zal zulks door zwenking geschieden, onverschillig of de verandering van directie naar de zijde van den guide, of naar den tegenovergestelden kant plaats heeft.

§ 295. Om eene in marsch zijnde gesloten kolonne, met den regter vleugel aan het hoofd, links van directie te doen veranderen, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Links van directie veranderen.*
2. *Guide regts.*
3. MARSCH.

§ 296. Op dit laatste kommando zullen alle afdeelingen zwenken en de guides aan de spil, met passen van ongeveer drie palmen, een' cirkelboog beschrijven. De guide, die aan het hoofd der kolonne den omzwenkenden vleugel geleidt, marcheert met den pas van gewone lengte en beschrijft den cirkelboog zoodanig, dat de spil behoorlijk vrij wordt gemaakt, waartoe hij het oog nu en dan op de spil en op den boog, dien hij doorloopen moet, vestigt.

§ 297. De overige afdeelingen houden de voeling mede naar den omzwenkenden vleugel; de guides aan dien vleugel moeten den afstand van vier passen on-

derhouden en het voetspoor van den voorgaanden guide volgen, terwijl de manschappen in het algemeen, om de beweging gemakkelijk te maken, den schouder aan den kant der spil moeten vóórbrengen, ten einde, door eene schuinsche beweging, in de directie der onmiddellijk voorgaande afdeeling te blijven, waardoor de spil gelegenheid heeft grond naar voren te winnen.

§ 298. De bataillons-kommandant zal, aan de spil, de grootte der passen regelen en van dáár de beweging besturen.

§ 299. De adjudant moet den guide van den omzwenkenden vleugel geleiden, en zorgdragen dat deze zich niet binnen- of buitenwaarts van den cirkelboog, welken hij doorloopen moet, beweegt.

§ 300. De adjudant-onderofficier zal zorgen, dat de guides der laatste afdeelingen niet te sterk schuins marscheren, en zich slechts langzaam voegen naar de beweging van den guide der voorste afdeeling.

§ 301. Wanneer de bataillons-kommandant oordeelt dat de voorste afdeeling ver genoeg heeft omgezwenken, zal hij kommanderen:

1. *Voorwaarts* = MARSCH.

2. *Guide links.*

§ 302. Op het eerste kommando neemt de kolonne den marsch regtuit weder aan; de guides die zich nog niet in de rigting mogten bevinden, zullen zich bij opvolging daarin begeven.

§ 303. Naar de tegenovergestelde zijde van den guide zal deze beweging op dezelfde wijze geschieden,

zullende echter alsdan, bij de kommando's (in §§ 295 en 301 voorgeschreven) geen guide worden beroemd, als zijde deze reeds op den omzwenkenden vleugel.

ARTIKEL 3.

EENE GESLOTEN KOLONNE DOEN CONTRAMARSCHEREN.

§ 304. Om eene gesloten kolonne, welke verondersteld wordt uit divisien te bestaan en den regter vleugel aan het hoofd te hebben, te doen contramarscheren, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Contramarscheren.*
2. *Onevene divisien regts, evene divisien links uit de flank.*
3. *Regts en links = OM.*
4. *Met roten links en regts.*
5. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 305. Op het derde kommando maken alle guides regtsomkeert. De onevene divisien maken regts- en de evene divisien linksom; de divisie-kommandanten begeven zich naar den vleugel naar welken de wending gedaan is, en doen de drie eerste roten achterwaarts uitschuiven.

§ 306. Op het vijfde kommando blijven de guides staan; de onevene divisien zwenken met roten links, achter den regter guide om, en marscheren op den linker guide aan. De evene divisien zwenken met roten regts achter den linker guide om, en marscheren

op den regter guide aan. De divisie-kommandanten geleiden, naast het voorste rot, hunne divisie.

§ 307. Iedere divisie-kommandant zal, zoodra hij ten naastenbij ter hoogte van den guide gekomen is, kommanderen:

1. *Zooveelste divisie = HALT.*
2. *FRONT.*
3. *Regts = RIGT U.*
4. *STAAT.*

§ 308. Na het tweede kommando begeven zich de kommandanten der evene divisien op de regter flank, om aldaar de beide laatste kommando's te doen.

§ 309. Op het derde kommando rigten alle divisie-kommandanten hunne divisien regts. Na het kommando: STAAT, begeven zij zich vóór het midden hunner divisien, en de guides hernemen hunne plaatsen, elkander kruisende vóór langs het eerste gelid.

§ 310. De divisie-kommandanten moeten zorgdargen van de drie voorste roten sterk achterwaarts te doen uitschuiven, opdat de guide niet van zijne plaats worde gedrongen.

§ 311. De contramarsch eener gesloten kolonne, welke den linker vleugel aan het hoofd heeft, wordt op dezelfde kommando's uitgevoerd; na de beweging geschiedt alsdan de rigting links.

§ 312. De bataillons-kommandant moet, staande op de flank aan de zijde der directie, het oog houden op de uitvoering der beweging.

§ 313. Bij eene kolonne uit pelotons bestaande, geschiedt de contramarsch naar dezelfde beginselen.

§ 314. Om eene in marsch zijde gesloten kolonne te doen contramarscheren, zonder haar eerste te doen halt houden, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Contramarscheren.*
2. *Bataillon regts en links uit de flank, met votten links en regts.*
3. MARSCH.

§ 315. Op het derde kommando maken de guides halt en regt-omkeert; de onevene divisieën maken regts- en de evene divisieën linksom, en zwenken met votten links en regts, zooals hierboven (§ 306) is voorgescreven.

§ 316. Om, na den contramarsch, de kolonne terstond weder voorwaarts te doen marscheren, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Bataillon links en regts uit de flank.*
2. MARSCH.
3. *Guide regts (links).*

§ 317. Het eerste kommando zal worden gedaan een weinig vóór dat de divisie-kommandanten ter hoogte van hunne guides zijn gekomen, en het tweede op het oogenblik dat het laatste rot der divisie zijne zwenking volbragt heeft. Op dit kommando maken de divisieën in den marsch links- en regtsom; de afdeulings-kommandanten leggen zich vóór het midden hunner afdeeling, en de guides gaan achter langs op hunne plaatsen.

ARTIKEL 4.

EENE GESLOTEN KOLONNE DE DISTANTIËN DOEN NEMEN (VOOREN ACHTERWAARTS); TOT OP SECTIE-DISTANTIË OPSLUITEN; VAN DIRECTIE VERANDEREN; GEHEEL OPSLUITEN EN DE DIVISIËN OP DE PLAATS FORMEREN.

Eene geheel of gedeeltelijk gesloten kolonne de distantie doen nemen.

§ 318. Om eene gesloten kolonne, uit pelotons bestaande, met den regter vleugel aan het hoofd, op geheele of halve distantie te doen openen, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

Op geheele (sectie-) distantie voorwaarts opent u.

§ 319. Op dit kommando zal de kommandant van het eerste peloton kommanderen:

1. *Peloton voorwaarts.*
2. *Guide links.*
3. *Gezwinde pas*—MARSCH.

§ 320. De kommandant van het tweede peloton doet vervolgens dezelfde kommando's; de beide eerste in tijds, en het laatste op het oogenblik dat de juiste afstand verkregen is, dier voege, dat dezelfde pas met het voorgaande peloton wordt aangenomen. De volgende pelotons handelen bij opvolging op dezelfde wijze.

§ 321. Wanneer de gesloten kolonne zich op de lijn bevindt waarop men haar in bataille wil formeren, zal de bataillons-kommandant de distantieën voor-

of achterwaarts doen nemen, naarmate het laatste of het eerste peloton zich op het punt bevindt waartegen de rechter of linker vleugel moet aansluiten.

§ 322. In het eerste geval zal de bataillons-kommandant kommanderen.

Op het achtste peloton op geheele distantie opent u.

§ 323. Op dit kommando zal de beweging worden uitgevoerd, zooda als hierboven is aangeduid. Het achtste peloton blijft staan, en, zooda het zijne distantie heeft, zal de bataillons-kommandant de kolonne doen halt houden, en vervolgens op de gewone wijze in bataille formeren.

§ 324. In het tweede geval zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Op het eerste peloton op geheele distantie opent u.*

2. *Bataillon rechts = OM = KEERT.*

§ 325. Op het eerste kommando zal de kommandant van het eerste peloton waarschuwen van te blijven staan; op het tweede maken de overige pelotons rechtsomkeert. De kommandant van het achtste peloton zal daarop dadelijk kommanderen:

1. *Peloton voorwaarts.*

2. *Guide = rechts.*

3. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 326. De overige pelotons zullen de beweging volgen; de guides marscheren in het eerste gelid, 't welk nu het tweede geworden is.

Zoodra vervolgens de bataillons-kommandant ziet dat het tweede peloton den juisten afstand heeft, zal hij kommanderen:

1. *Kolonnie = HALT.*

2. *Bataillon rechts = OM = KEERT.*

Waarna de kolonne op de gewone wijze in bataille wordt geformeerd.

§ 327. Bij deze verschillende bewegingen moet de bataillons-kommandant zorgdragen, dat elk peloton den marsch aanneemt op het oogenblik dat het juist zijn afstand heeft.

§ 328. De adjudant en de adjudant-onderofficier verrigten hetgeen hun bij den marsch in kolonne is voorgeschreven; zij zullen voornamelijk zorgdragen dat de guides de lijn van bataille niet doorsnijden.

Wanneer de kolonne zich achterwaarts opent, zal de adjudant-onderofficier den voorsten guide geleiden.

§ 329. Eene kolonne met den linker vleugel aan het hoofd, volbrengt deze bewegingen naar dezelfde grondbeginselen.

De kolonne tot op sectië-afstand doen opsluiten

§ 330. Wanneer de bataillons-kommandant het, met pelotons op geheele distantien, zich in kolonne bevindende bataillon op het voorste peloton tot op halve distantie wil doen opsluiten, zal hij kommanderen:

III.

6

1. *Op sectie-distantie opgerukt.*
2. *Gezwinde pas*=MARSCH.

§ 331. Op het kommando: MARSCH, hetwelk door den kommandant van het voorste peloton niet wordt herhaald, zal dit peloton, indien de kolonne stilstaat, zich niet verroeren, en door zijn' kommandant, die zich daartoe twee passen buiten den guide begeeft, links of regts worden gerigt. Wanneer de kolonne zich daarentegen in marsch bevindt, zal de kommandant van het voorste peloton, op het tweede kommando van den bataillons-kommandant, kommanderen:

1. *Peloton*=HALT.
2. *Links (regts)*=RIGT U.
3. STAAT.

§ 332. De andere pelotons stellen zich in beweging of blijven voorts marscheren, en, naar gelang ieder peloton het voorgaande peloton tot op sectie-distantie genaderd is, zal zijn kommandant hetzelfde, op de bovengezegde kommando's, doen halt houden en rigten.

§ 333. Op het oogenblik dat ieder peloton halt houdt, zal zijn linker (regter) guide zich snel op een' sectie-afstand in de directie der voor hem staande guides stellen, en door den adjudant, die gedurende de beweging vóór den guide van het hoofd der kolonne staat, in de directie worden bevestigd.

§ 334. Indien de bataillons-kommandant het bataillon op het laatste peloton tot op sectie-distantie wil doen opsluiten, zal hij kommanderen:

1. *Op het achtste peloton, op sectie-distantie opgerukt.*
2. *Bataillon regts*=OM=KEERT.
3. *Kolonne voorwaarts.*
4. *Guide regts.*
5. *Gezwinde pas*=MARSCH.

§ 335. Op het eerste kommando zal de kommandant van het achtste peloton hetzelfde waarschuwen van te blijven staan; op het tweede kommando maken de andere pelotons regtsomkeert.

§ 336. Op het kommando: MARSCH, blijft het achtste peloton stilstaan en wordt door zijn' kommandant links gerigt.

De overige pelotons stellen zich in beweging, en, naarmate ieder peloton tot op sectie-afstand van het onmiddellijk voorgaande peloton gekomen is, zal zijn kommandant het doen halt houden en in front herstellen. Op het oogenblik dat het peloton halt houdt zal de linker guide, in verkeerd front blijvende, zich in de directie stellen en daarin door den adjudant-onderofficier worden bevestigd. De pelotons-kommandant zal vervolgens het peloton links rigten.

§ 337. Wanneer de beweging volbragt is zal de bataillons-kommandant kommanderen:

Guide regts=OM=KEERT.

§ 338. Indien de bataillons-kommandant de kolonne op een der pelotons van het midden, bij voorbeeld het vierde, tot op sectie-distantie wil doen opsluiten, zal hij daartoe kommanderen:

1. *Op het vierde peloton, op sectie-distantie opgerukt.*
2. *Drie voorste pelotons regts=OM=KEERT.*
3. *Kolonne voorwaarts.*
4. *Guide regts en links.*
5. *Gezwinde pas=MARSCH.*

§ 339. Deze beweging zal worden uitgevoerd volgens de hierboven, voor beide gevallen, voorgeschreven regels. De guides welke vóór het rigtings-peloton komen, zullen door den adjudant, en de overige door den adjudant-onderofficier bevestigd worden.

§ 340. Bij deze bewegingen moet men zich niet met de directie der guides bezighouden; het zal voldoende zijn dat ieder hunner het voetspoor van den onmiddellijk voorgaanden guide volgt.

§ 341. De bataillons-kommandant moet zich op de flank aan de zijde der directie ophouden en voor de uitvoering der beweging zorgdragen, alsmede dat de kommandanten der pelotons deze nauwkeurig op eene sectie-distantie van elkander doen halt houden.

§ 342. Eene kolonne, uit divisiën bestaande, zal naar dezelfde beginselen op halve distantie oprukken. In dit geval wordt in het kommando het woord *sectie* door dat van *pelotons* vervangen.

Verandering van directie, met eene kolonne op sectie- (halve) distantie.

§ 343. Deze beweging geschiedt op dezelfde kommando's en naar dezelfde regels als bij eene kolonne

op geheele distantie, met uitzondering dat, bij de verandering van directie naar de tegenovergestelde zijde van den guide, de man aan de spil den pas ruim drie palmen groot moet maken, om den marsch der volgende pelotons niet op te houden.

De kolonne geheel doen opsluiten.

§ 344. Om de kolonne geheel te doen opsluiten, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *In gesloten kolonne opgerukt.*
2. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 345. Deze kommando's zullen worden uitgevoerd zoo als hierboven (§ 331 en volgende) is voorgeschreven, met uitzondering dat de guides nu een' onderlingen afstand van vier passen nemen, en dat het opsluitend gelid bij de rigting tot op een' pas opsluit.

§ 346. Deze beweging zal, op dezelfde wijze als hierboven (§ 334 en volgende) is voorgeschreven, ook op het laatste peloton, of wel op een peloton van het midden worden uitgevoerd, door het kommando: *Op sectie-distantie, te doen vervangen door dat van: In gesloten kolonne.*

Divisiën op de plaats formeren.

§ 347. Wanneer eene gesloten pelotons-kolonnes, met den rechter vleugel aan het hoofd, stilstaat, en de bataillons-kommandant de divisiën wil doen formeren, zal hij kommanderen:

1. *Divisiën formeren.*
2. *Evene pelotons links uit de flank.*
3. *Links=OM.*
4. *Gezwinde pas=MARSCH.*

§ 348. Op het derde kommando maken de evene pelotons linksom, en hunne kommandanten stellen zich naast hun linker guide. De onevene pelotons blijven staan; hunne beide guides plaatsen zich, ten einde de rigting af te bakenen, vóór het rot dat naast hen staat, met den regter arm tegen de borst van den man van het eerste gelid.

§ 349. Op het vierde kommando nemen de evene pelotons den marsch aan; de kommandant van ieder dezer pelotons blijft voor zijn persoon staan, laat het peloton voorbij zich heentrekken, en kommandeert, zoodra het laatste rot op zijne hoogte gekomen is:

1. *Peloton=HALT.*
2. *FRONT.*

§ 350. Op het eerste kommando stelt de linker guide zich tegenover één der drie linker rotten van zijn peloton, en nauwkeurig in de rigting van de beide, vóór het eerste peloton zijner divisie, geplaatste guides.

§ 351. Na het tweede kommando gedaan te hebben, zullen de kommandanten der evene pelotons zich plaatsen naast den linker vleugelman en nauwkeurig in de rigting van het onevene peloton hunner divisie, en kommanderen:

3. *Rechts=RIGT U.*
4. *STAAT.*

§ 352. Het evene peloton begeeft zich in de rigting van het onevere; de man van het eerste gelid, die regt tegenover den linker guide komt, moet, bij het rigten, zijne borst zachtjes tegen den regter arm van dezen guide aansluiten. De kommandant van het evene peloton zal het op dezen man rigten!

§ 353. Zoodra de bataillons-kommandant ziet dat de divisieën geformeerd zijn, zal hij kommanderen:

Guides=INGERUKT.

§ 354. Op dit kommando zullen de guides zich schiekelijk naar hunne plaatsen begeven; de linker guide der onevene pelotons gaat, ten dien einde, door het rot van den kommandant van het evene peloton, die, benevens den vervullings-ouderofficier, plaats zal maken, zooals in § 114 is voorgeschreven. Te gelijktijd plaatsen zich de divisie-kommandanten twee passen vóór het midden hunner divisie.

§ 355. Met den linker vleugel aan het hoofd, zal deze beweging op de tegenovergestelde wijze geschieden. De onevene pelotons zullen aldan te werk gaan naar hetgeen hierboven voor de evene pelotons is voorgeschreven, en de guides, vóór het regter en linker rot der evene pelotons staande, zullen naar de linker zijde front maken. Op het kommando: *Guides=INGERUKT*, door den bataillons-kommandant gedaan, zullen de regter guides en de kommandanten der evene pelotons zich in het midden hunner divisie, en de kommandant der divisie zich twee passen daarvóór plaatsen.

§ 356. Indien de kolonne, in plaats van gesloten

te zijn, op geheele of halve distantie staat en, bij voorbeeld, den regter vleugel aan het hoofd heeft, zullen de kommandanten der evene pelotons, na het kommando: *FRONT*, zich twee passen vóór het midden hunner pelotons plaatsen en kommanderen:

1. *Peloton voorwaarts.*
2. *Guide regts.*
3. *Gezwinde pas*=*MARSCH.*

§ 357. De regter guide van ieder peloton zal zijne strekking zoodanig nemen, dat hij naast den linker vleugelman van het eerste peloton zijner divisie moet komen, en zoodra het peloton de lijn van rigting van het onevene peloton tot op twee passen genaderd is, zal de pelotons-kommandant kommanderen:

1. *Peloton*=*HALT.*
2. *Regts*=*RIGT U.*

§ 358. Op het kommando: *HALT*, zullen de kommandanten en de linker guides der tweede pelotons zich plaatsen, en zal de beweging worden uitgevoerd zooals hierboven (§ 352) is gezegd.

§ 359. Daar het formeren der divisien kan worden beschouwd als de grondslag van alle deploijementen, zoo moet men er zich op toelagen deze beweging met de grootste naauwkeurigheid uit te voeren.

§ 360. De bataillons-kommandant, die zich aan de zijde der directie zal ophouden, moet toezien dat de pelotons welke uit de flank marscheren, behoorlijk opgesloten blijven, opdat er, na het kommando: *HALT*, geene openingen tusschen de rotten bestaan.

§ 361. De pelotons-kommandanten zullen de meeste oplettendheid moeten in acht nemen, om het kommando: *HALT*, niet te vroeg noch te laat te doen. Wordt het te vroeg gedaan, dan zullen de rotten die nog niet ontbloot zijn, genoodzaakt wezen de overige naar buiten te dringen, ten einde zich te kunnen plaatsen; wordt het kommando, daarentegen, te laat gedaan, dan zal het peloton onder het rigten regts of links moeten aansluiten. In beide gevallen zouden, bij het deploijeren, de volgende afdeelingen worden misleid.

§ 362. Bij een geoeftend bataillon kan de formatie van divisien bij eene, op geheelen of halven afstand, stilstaande kolonne bespoedigd worden, door aan de kommandanten der uitrukkende pelotons te gelasten, de hierboven voorgeschreven kommando's te vervangen door die van:

1. *Regts (links) uit de flank.*
2. *MARSCH.*
3. *Guide regts (links).*

ARTIKEL 5.

DE GESLOTEN KOLONNE DEPLOIJEREN.

§ 363. Daar de deploijementen altijd regthoekig moeten geschieden, zoo zal de bataillons-kommandant beginnen met de kolonne vooraf loodrecht op de lijn te stellen waarop hij haar wil deploijeren.

§ 364. Eene gesloten kolonne zal dus in bataille kunnen worden geformeerd:

1^e. Met het front voorwaarts, door het deploijement.

2^e. Met het front achterwaarts, door den contra-marsch en het deploijement.

3^e. Met het front naar de regter of linker zijde, door eene verandering van directie en het deploijement.

§ 365. Nadat de lijn van bataille bepaald is, zal de adjudant vooraf op die lijn twee jalonneurs stellen, iets minder van elkander verwijderd dan de uitgestrektheid van het front der afdeelingen bedraagt. Wanneer de beweging uit het midden geschiedt, zullen deze jalonneurs altijd front naar elkander maken; geschiedt zij daarentegen op de regter of linker vleugelafdeeling, dan zullen zij, in het eerste geval, met den regter, en, in het laatste, met den linker arm naar de kolonne worden geplaatst. Indien de kolonne in marsch is, zal men haar op deze beide jalonneurs doen aanmarscheren, ten minste op twee passen aan deze zijde doen halt houden en evenwijdig met de lijn van bataille stellen.

§ 366. Wanneer het bataillon, met divisiën in gesloten kolonne, met den regter vleugel aan het hoofd staat, en zoodanig geplaatst is als hierboven is voorgeschreven, zal de bataillons-kommandant, om het op de tweede divisie te doen deploijeren, de navolgende kommando's doen:

1. Kolonne op de tweede divisie deploijeren.
2. Bataillon regts en links=OM.
3. Gezwinde pas=MARSCH,

§ 367. Op het eerste kommando zal iedere divisie-kommandant zijne divisie waarschuwen dat zij regts- of linksom zal moeten maken, en de kommandant der tweede divisie, dat zijne divisie moet blijven staan.

§ 368. Op het tweede kommando maakt de eerste divisie regtsom; de divisie-kommandant begeeft zich naast den regter guide; de derde en vierde divisiën maken linksom, en hunne kommandanten setten zich naast hunnen linker guide.

§ 369. Op het kommando: MARSCH, zullen de divisiën, die regts- en linksom hebben gemaakt, aantreden; de regter guide der eerste divisie moet daarbij in acht nemen dat hij nauwkeurig regt voor zich uit marscheert, en vooral dat hij de lijn van bataille niet overschrijdt. De linker guide der derde divisie zal insgelijks regtuit marscheren, en die der vierde met hem op gelijke hoogte blijven en den afstand van vier passen onderhouden.

§ 370. De kommandanten der eerste en der derde divisie blijven voor hun' persoon staan, laten hunne divisie voorbij zich heentrekken en kommanderen elk, wanneer de guide die de divisie geleidt op divisieafstand van hen verwijderd is:

1. Zooveelste divisie=HALT.

2. FRONT.

§ 371. Op het kommando: HALT, van den kommandant der eerste divisie, zullen de regter guides van het eerste en tweede peloton zich schielijk op de lijn van bataille plaatsen en links front maken. De komman-

dant der derde divisie plaatst zich, na de bovenstaande kommando's gedaan te hebben, twee passen vóór het midden zijner divisie.

§ 372. Zoodra de eerste divisie het front der tweede bijna heeft vrij gemaakt, zal de kommandant dezer divisie kommanderen:

1. *Divisie voorwaarts.*
2. *Guide links;*

en op het oogenblik dat het front geheel vrij wordt:

3. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 373. Op dit kommando zal de tweede divisie zich naar de lijn van bataille begeven. Die lijn tot op twee passen genaderd zijnde, kommandeert haar kommandant:

4. *Divisie = HALT.*

§ 374. Op dit kommando zal de divisie stil houden en de vervullings-onderofficier van het vierde peloton zich tusschen de beide jalonneurs plaatsen, regtsom maken, en door den adjudant op de lijn van bataille worden bevestigd; de linker guide der divisie gaat in het opsluitend gelid.

De kommandant der tweede divisie zal zich schielijk naar den linker vleugel begeven en kommanderen:

5. *Links = RIGT U.*

§ 375. De kommandant der divisie en die van het vierde peloton zullen ieder het peloton, hetwelk de oogen naar hem gewerd heeft, rigten, en vervolgens kommanderen: STAAT.

§ 376. Zoodra de kommandant der eerste divisie ziet dat de tweede in het alignement is, zal hij, zonder het kommando: STAAT, van haren kommandant af te wachten, zich naast den rechter vleugelman der tweede divisie gevoegen, en kommanderen:

Links = RIGT U.

§ 377. De eerste divisie zal, op gelijke wijze als zoo even voor de tweede divisie, gezegd is, gerigt worden. De linker guide begeeft zich in het opsluitend gelid.

§ 378. Zoodra de tweede divisie naar de lijn van bataille gemarscheerd is, kommandeert de kommandant der derde divisie:

1. *Divisie voorwaarts.*

2. *Guide regts.*

3. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 379. Op het kommando: MARSCH, begeeft zich de derde divisie naar de lijn van bataille, en wanneer zij die lijn tot op twee passen genaderd is, kommandeert haar kommandant:

4. *Divisie = HALT.*

§ 380. Na dit kommando gedaan te hebben, zal de kommandant der derde divisie zich naast den linker vleugelman der tweede divisie begeven, wier kommandant ten dien einde in het tweede gelid terugtreedt. Te gelijker tijd zullen de linker guides van het vijfde en zesde peloton zich op lijn van bataille begeven, regts front maken en zich in de rigting plaatsen der beide, vóór de tweede divisie staande, jalonneurs.

§ 381. De kommandant der derde divisie zal vervolgens kommanderen:

Regts=RIGT v.

§ 382. De kommandant der divisie en die van het zesde peloton zullen ieder hun peloton rigten, en vervolgens kommanderen: STAAT.

§ 383. Op het eerste kommando: HAALT (§ 370), van den kommandant der derde divisie, blijft de kommandant der vierde divisie staan, laat de divisie voorbij zich heentrekken, vervolgens halt en front maken, naar de lijn van bataille marscheren en rigten, op dezelfde wijze en op dezelfde kommando's als voor de derde divisie is voorgeschreven.

§ 384. Nadat het deploijement volbragt is, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

Guides=INGERUKT.

§ 385. Op dit kommando zullen de kommandanten van de eerste en tweede divisie, benevens de guides en jalonneurs, hunne plaatsen in bataille hernemen. De kommandant der derde divisie, die het bepaalde bij § 114. opvolgt, geeft daardoor aan den kommandant der tweede divisie gelegenheid om door te komen.

§ 386. Om de gesloten kolonne op de eerste divisie te deploijeren, wordt gekommandeerd:

1. *Kolonne op de eerste divisie deploijeren.*
2. *Bataillon links*=OM.
3. *Gezwinde pas*=MARSCH.

§ 387. De tweede, derde en vierde divisieën gedra-

gen zich naar hetgeen zoo even voor de beide laatste divisieën is gezegd. Op het oogenblik dat het bataillon linksom maakt, plaatst zich de rechter guide van het tweede peloton in de rigting der beide jalonneurs.

§ 388. Het deploijement op den linker vleugel geschiedt naar dezelfde grondbeginselen en op de kommando's:

1. *Kolonne op de vierde divisie deploijeren.*
2. *Bataillon regts*=OM.
3. *Gezwinde pas*=MARSCH.

§ 389. De bataillons-kommandant moet, gedurende de uitvoering der beweging, voor de nakoming der grondbeginselen zorgen, en vooruamelijk acht geven, dat de divisieën in het deploijeren niet te vroeg of te laat halt houden. Hij moet met bedaardheid den mislag van een te vroeg of te laat gedaan kommando verhelpen, en voorkomen dat deze fout zich op de andere divisieën voortplant.

§ 390. Wanneer het deploijement op eene afdeeling van het midden geschiedt, zal de adjudant altijd de guides van de rechter, en de adjudant-onderofficier die der linker afdelingen nazien en verbeteren. Geschiedt daarentegen het deploijement op de voorste, of wel op de achterste afdeeling der kolonne, dan zullen alle guides door den adjudant bevestigd worden.

§ 391. Op welke afdeeling men ook moge deploijeren, altoos maken de afdeelingen, welke in orde van bataille ter rechter zijde der benoemde afdeeling moeten komen, rechtsom, en die welke links van gezegde afdeeling komen, linksom.

§ 392. Alle afdeelingen moeten regthoekig deploijeren, op gelijke hoogte marscheren en den onderlingen afstand onderhouden naar de zijde van de lijn van bataille.

§ 393. Iedere afdeeling moet, op het oogenblik dat haar front vrij wordt, zich naar de lijn van bataille begeven en zich aldaar rigten naar den kant der afdeeling waarop gedeploijeerd wordt, terwijl deze laatste, indien het eene afdeeling van het midden is, zich altoos links moet rigten wanneer de kolonne den rechter, en rechts wanneer zij den linker vleugel aan het hoofd heeft. Geschiedt daarentegen de Leweging op de rechter of linker vleugelafdeeling, dan zal, ten einde het steunpunt van dien vleugel niet te missen, in het eerste geval de rigting altijd rechts, en in het laatste, altijd links geschieden, welken vleugel de kolonne ook aan het hoofd moge hebben.

§ 394. Bij het deploijeren moeten de kommandanten der afdeelingen opletten, dat de voor den marsch uit de flank bepaalde grondregels nauwkeurig worden nagekomen, en, indien er openingen tusschen de rotten mogten ontstaan zijn, moeten zij hen, na het kommando: **HALT**, doen opsluiten.

§ 395. Wanneer de kommandant eener afdeeling dit kommando te vroeg of te laat deed, zou zij verplicht zijn zich, met den schuinschen marsch, naar de lijn van bataille te begeven, en deze misslag zou bovendien de volgende afdeeling kunnen misleiden.

§ 396. Bij de divisien die uit de rechter flank deploijeren, zijn het altijd de rechter guides, en bij die

welke uit de linker flank deploijeren, de linker guides der beide pelotons welke de lijn van bataille afbakenen.

Deploijement in den marsch.

§ 397. Wanneer het bataillon met divisien, in gesloten kolonne en met den rechter vleugel aan het hoofd marscheert, en men hetzelfde wil deploijeren, zonder eerst te doen halt houden, zal de bataillons-kommandant de lijn van bataille bepalen, op die lijn door den adjudant twee jalonneurs doen stellen, en daarna kommanderen:

1. *Kolonne op de tweede divisie deploijeren.*

2. *Bataillon rechts en links uit de flank.*

3. **MARSCH.**

§ 398. Op het eerste kommando waarschuwen de kommandanten der eerste, derde en vierde divisien, ieder zijne divisie, dat zij rechts of links uit de flank zullen moeten maken, en begeven zich naast den guide van de zijde naar welke gedeploijeerd wordt; terwijl de kommandant der tweede divisie kommandeert:

Markeert den pas.

§ 399. Op het derde kommando, hetwelk op een pelotons-afstand van de lijn van bataille uitgesproken moet worden, maakt de eerste divisie rechts, en maken de derde en vierde divisien links uit de flank. De kommandanten der eerste en derde divisien blijven staan en laten hunne divisien voorbij zich heentrekken.

§ 400. De tweede divisie markeert den pas tot op III.

het oogenblik dat haar front vrij is, en begeeft zich vervolgens naar de lijn van bataille, op de wijze hierboven (§§ 372—375) voorgeschreven.

§ 401. De kommandant der eerste divisie zal, zoodra het laatste rot op zijne hoogte gekomen is, kommanderen:

1. *Eerste divisie links uit de flank.*
2. MARSCH.
3. *Guide links.*

§ 402. Op het tweede kommando maakt de divisie links uit de flank en begeeft zich naar de lijn van bataille.

§ 403. De kommandant der derde divisie kommandeert op gelijke wijze:

1. *Derde divisie regts uit de flank.*
2. MARSCH.
3. *Guide regts.*

§ 404. Op dit kommando marscheert deze divisie, op de zoo even gezegde wijze, naar de lijn van bataille.

§ 405. Op het kommando: MARSCH, van den kommandant der derde divisie, blijft de kommandant der vierde divisie staan, laat de divisie insgelijks voorbij zich heentrekken en brengt die, op dezelfde wijze als voor de derde divisie is aangeduid, op de lijn van bataille.

§ 406. Het deploijement op elke andere afdeeling, onverschillig of de kolonne den rechter of den linker vleugel aan het hoofd heeft, geschiedt naar dezelfde beginselen; doch wanneer zich meer dan eene afdeeling

ling vóór degene bevindt waarop gedeploijeerd wordt, dan zullen deze afdeelingen, na uitgerukt te zijn, bij opvolging *halt* en *front* moeten maken, alvorens naar de lijn van bataille te marscheren.

§ 407. Bij een goedgeoefend bataillon zal het deploijement altijd, ook wanneer de kolonne stilstaat, op de hierboven (bij § 401 en volgende) gezegde wijze, uit de flank der afdeelingen geschieden, zonder ze eerst te doen halt houden.

§ 408. Bij de deploijementen in den marsch moeten de divisie-kommandanten onderling de mislagen zoeken te verhelpen, die uit het te vroeg of te laat aannemen van den marsch in front, om naar de lijn van bataille te marscheren, mogten ontstaan; zij zullen hunne divisieën niet vroeger dan op twee passen achter die lijn doen halt houden, al ware ook de voorgaande divisie niet ver genoeg doorgemarscheerd.

§ 409. De adjudant en de adjudant-onderofficier moeten vlug de plaatsing der guides verbeteren, en in tijds het alignement voor de opkomende divisie aanwijzen.

§ 410. Om gedurende het deploijement het vuur te doen beginnen, zal de bataillons-kommandant den kommandant der afdeeling, welker front het eerst vrij wordt, daartoe last geven, die aldan het twee-geledeervuur zal doen aanvangen, zoodra hij zijne afdeeling gerigt heeft en bij het nevenpeloton: *Stant*, is gekommandeerd. De volgende afdeelingen handelen bij opvolging op gelijke wijze.

§ 411. Op het kommando: *Twee-geledeervuur*, zal-

len de jalonneurs of guides die zich voor de afdeeling bevinden, inrukken.

ARTIKEL 6.

DE KOLONNE VAN AANVAL (D'ATTAQUE); MET DEZE KOLONNE MARSCHEREN; HET CARRE FORMEREN; DE KOLONNE HERSTELLEN EN DEPLOIJEREN.

Kolonne van aanval (d'attaque).

§ 412. Deze beweging bestaat in het zamentrekken van het bataillon in eene dubbele kolonne achter de beide pelotons van het midden. De bataillons-kommandant zal daartoe kommanderen:

1. *Kolonne d'attaque.*
2. *Bataillon links- en rechts = OM.*
3. *Gezwinde pas = MARSCH.*

§ 413. Op het eerste kommando komen alle pelotons-kommandanten vóór het midden van hun peloton; die van het vierde en vijfde waarschuwen hunne pelotons van te blijven staan, en die der overige pelotons, dat deze links- of rechtsom moeten maken.

§ 414. Op het tweede kommando maken de drie eerste pelotons links- en de drie laatste rechtsom. De kommandanten dezer pelotons begeven zich naar den linker en den regter vleugel, en doen de drie voorste rotten naar achteren uitschuiven; de linker guides bij

de drie regter en de regtel guides bij de drie linker pelotons, stellen zich voor het voorste rot, en de pelotons-kommandanten plaatsen zich naast hunne guides, om deze te geleiden.

§ 415. Op het kommando: MARSCH, plaatsen de kommandanten van het vierde en vijfde peloton zich spoedig: de eerstgecoemde op den regter en de laatstgenoemde op den linker vleugel van zijn peloton. De overige pelotons formeren zich, door hunne kommandanten geleid, per half-bataillon, op sectie-distantie in kolonne, namelijk: in het regter halve bataillon het vierde peloton voor het derde, het derde voor het tweede, en zoo vervolgens; en in het linker halve bataillon, het vijfde voor het zesde, het zesde voor het zevende peloton, enz.

§ 416. De pelotons die op gelijke hoogte komen, zullen, bij het plaats nemen in de kolonne, tegen elkander aansluiten, en elke pelotons-kommandant zal, zoodra hij ter hoogte van het midden der beide voor hem staande pelotons gekomen is, kommanderen:

1. *Peloton = HALT.*
2. *FRONT.*
3. *Links of rechts = RIGT U.*
4. *STAAT.*

§ 417. Op het eerste kommando stelt de vervullings-onderofficier van het linker peloton, zich op den juiste afstand achter den guide, die in het midden der voor hem staande pelotons is geplaatst, en wordt door den adjudant-onderofficier bevestigd in de rigting

van den adjudant, die zich, bij den aanvang der beweging, eenige passen vóór den rechter guide van het vijfde peloton heeft gesteld.

§ 418. Op het derde kommando zullen de twee vereenigde pelotons zich naar elkander rigten. De pelotons-kommandanten plaatsen zich, na volbragte rigting, op den buitensten vleugel hunner pelotons: die van het rechter halve bataillon op den rechter, en die van het linker halve bataillon op den linker vleugel. De linker guides van de linker pelotons plaatsen zich achter hunne pelotons-kommandanten in het tweede gelid.

§ 419. De adjudant en de adjudant-onderofficier stellen zich ter rechter en ter linker zijde der kolonne, ter hoogte der voorste afdeeling. De tamboers plaatsen zich achter de kolonne.

In kolonne d'attaque marscheren.

§ 420. De bataillons-kommandant kommandeert daartoe:

1. Kolonne voorwaarts.
2. Guide op het midden.
3. Gezwinde pas = MARSCH.

§ 421. Op het eerste kommando plaatst de adjudant-onderofficier zich zes passen vóór de guides in het midden, en wordt daarop door den bataillons-kommandant gerigt.

§ 422. Op het derde kommando wordt de marsch uitgevoerd zooals bij eene gewone kolonne; de voeling

wordt naar het midden gehouden, en de daar geplaatste guides volgen het voetspoor van den adjudant-onderofficier, die regtuit marscheert.

§ 423. Eene marscherende kolonne d'attaque zal op dezelfde wijze van directie veranderen als eene gesloten kolonne, daarbij in acht nemende van de guides naar den omzwenkenden vleugel te benoemen; de aan de vleugels geplaatste pelotons-kommandanten zullen gedurende de zwenking hetzelfde in acht nemen wat bij de gesloten kolonne aan de guide is opgedragen.

§ 424. Om de kolonne weder voorwaarts te doen marscheren, kommandeert de bataillons-kommandant:

1. Voorwaarts = MARSCH.

2. Guide op het midden.

§ 425. Op het eerste kommando begeeft de adjudant zich vóór den adjudant-onderofficier, vóór het midden der voorste afdeeling, om dien, op het tweede kommando, in de nieuwe directie te bevestigen; de guides uit het midden volgen, de een na den ander, zijn voetspoor.

Het carré formeren.

§ 426. Wanneer de bataillons-kommandant uit de kolonne d'attaque onmiddellijk het carré wil formeren zal hij, in plaats der, in § 412, voorgeschreven kommando's, de volgende doen:

1. *Kolonne d'attaque op pelotons-distantie.*

2. *Bataillon links- en regts=OM.*

3. *Gezwinde pas=MARSCH.*

§ 427. Deze kommando's worden op dezelfde wijze uitgevoerd als hierboven (§ 413 en volgende) is voorgeschreven, met uitzondering dat de pelotons nu op pelotons-afstand in de kolonne plaats nemen.

§ 428. Vervolgens wordt gekommandeerd:

1. *Peloton regts en links zwenkt, formeert het carré.*

2. *Gezwinde pas=MARSCH.*

§ 429. Op het eerste kommando begeven zich de pelotons-kommandanten, uitgezonderd die van het vierde en vijfde peloton, welke blijven staan, twee passen vóór het midden hunner pelotons en waarschuwen hen: die der regter pelotons, dat zij regts, en die der linker pelotons, dat zij links moeten zwenken; terwijl de kommandanten der beide achterste pelotons kommanderen:

1. *Peloton voorwaarts.*

2. *Guide links (regts) (naar het midden).*

§ 430. Op het kommando: MARSCH, blijven het vierde en het vijfde peloton staan; de regter pelotons zwenken *regts* en de linker pelotons *links in bataille*, uitgezonderd de achterste pelotons, die tegen de voorhen staande pelotons zullen opsluiten, op de kommando's van hunne kommandanten, halt houden en regtsomkeert maken. Het kommando: *Regtsomkeert,*

wordt hier als bij het vuur achterwaarts gekommandeerd en uitgevoerd.

§ 431. De vaandeldrager zal zich, in het opsluitend gelid, tegenover zijn rot stellen en door den korporaal nit het tweede gelid, en deze weder door een' rotsluiter worden vervangen.

§ 432. De tamboers en de muzikanten begeven zich, gedurende de zwenking, langs den regter vleugel der achterste pelotons in 't carré.

§ 433. Na volbragte zwenking worden de regter pelotons links, en de linker pelotons regts gerigt. Na het kommando: STAAT, gaan de kommandanten der eerste pelotons op den regter, en die der laatste op den linker vleugel in het eerste gelid, en de guides op hunne plaatsen. De kommandanten der achterste pelotons blijven achter het midden hunner pelotons staan.

§ 434. De bataillons-kommandant, de adjudant en de adjudant-onderofficier zullen inegelijks in het carré plaats nemen.

§ 435. Bij de vuren blijft de vaandelwacht staan en vaart mede.

De kolonne herstellen.

§ 436. Om de kolonne te herstellen wordt gekommandeerd:

1. *Herstelt de kolonne.*

2. *Pelotons achterwaarts, regts en links =*
RIGT U.

§ 437. Op het tweede kommando blijft het vierde

en vijfde peloton staan. De regter vleugelman van het tweede en die van het derde peloton maken links, en de linker vleugelman van het zesde en die van het zevende peloton rechtsom; de kommandanten dezer pelotons rigten ieder hun peloton achterwaarts, tusschen de genoemde vleugellieden en de regter guides van het zesde en zevende peloton, die zich weder spoedig, zooveel mogelijk, in de rigting van den regter guide van het vijfde peloton zullen stellen. De beide achterste pelotons zullen een' pelotons-afstand achterwaarts hernemen, halt maken, zich in front herstellen en naar het midden gerigt worden.

§ 438. Indien de rigting op het midden door deze beweging min of meer ware verloren gegaan, zou men die eerste in den marsch moeten herstellen.

§ 439. Het formeren van het carré uit eene divisie-kolonne, op pelotons-distantie, en het herstellen dezer kolonne geschiedt op dezelfde kommando's en naar dezelfde beginselen.

Deploijement van de kolonne d'attaque.

§ 440. Wanneer de bataillons-kommandant deze kolonne wil deploijeren, zal hij twee jalonneurs vóór het regter en linker vleugelrot van de beide voorste pelotons stellen en kommanderen:

1. Kolonne deploijeren.
2. Bataillon rechtsom- en links=OM.
3. Gezwinde pas=MARSCH.

§ 441. Op het tweede kommando zal de regter

guide van het vijfde peloton zich, in de rigting der beide jalonneurs, op de lijn van bataille stellen.

§ 442. Op het kommando: MARSCH, zal de kolonne op de beide voorste pelotons, die stil blijven staan, deploijeren, volgens de grondregels welke voor het *deploijement in den marsch* eener gesloten kolonne zijn voorgeschreven. De kommandant van het vijfde peloton beheeft zich op den regter vleugel van zijn peloton.

§ 443. De kommandant van het vierde peloton zal tot in het tweede gelid teruggaan, zoodra de kommandant van het derde, op de lijn komende, zich tot het rigten van zijn peloton op den linker vleugel van hetzelfde begeeft.

§ 444. Zoodra het deploijement geëindigd is, kommandeert de bataillons-kommandant;

Guides = INGERUKT.

§ 445. Eene in marsch zijnde kolonne d'attaque, zal volgens dezelfde grondbeginselen deploijeren, op de kommando's:

1. Kolonne deploijeren.
2. Bataillon rechts en links uit de flank.
5. MARSCH.

§ 446. Indien de bataillons-kommandant gedurende het deploijement het vuur wil doen beginnen, zal zulks geschieden op de hierboven (§ 410) voorgeschreven wijze.

§ 447. Dewijl deze kolonne nimmer anders dan bataillongewijze moet geformeerd worden, maakt hare

geringe diepte het overtollig haar tot het deploijement geheel te doen opsluiten.

VIJFDE LES.

ARTIKEL 1. Marsch in bataille, in het avanceren en retireren.

- 2. Voorbijtocht langs een beletsel.
- 3. Schuinsche marsch in bataille.
- 4. Het in bataille marscherende bataillon doen halt houden en rigten.
- 5. Den hollen weg (*defilé*) in den terugtocht doortrekken.
- 6. Den afmarsch doen slaan, en daarna het bataillon weder verzamelen.

ARTIKEL 1.

MARSCH IN BATAILLE, IN HET AVANCEREN EN RETIREEREN.

§ 448. Wanneer het bataillon nauwkeurig gerigt is en verondersteld wordt het rigtingsbataillon uit te maken, zal de bataillons-kommandant, hetzelve in bataille willende doen marscheren, daarvan den adjudant verwittigen en zich-zelfen omtrent veertig passen achter het vaandelrot begeven, front makende naar het bataillon.

§ 449. De adjudant plaatst zich op gelijken afstand

vóór het vaandelrot, front makende naar den bataillons-kommandant, die hem voorts, door met de sabel te wenken, tegenover den vaandeldrager bevestigt, in eene rigting welke zoo na mogelijk loodrecht op de lijn van bataille is. De bataillons-kommandant neemt vervolgens, over het hoofd van den adjudant en over dat van den vaandeldrager, in het veld een voorwaarts rigtingspunt in het oog, bijaldien de grond een merkbaar voorwerp oplevert, 't welk nauwkeurig in de lijn van die beide eerste punten is gelegen.

§ 450. Verder begeeft zich de bataillons-kommandant tot omtrent zestig passen achter het bataillon, en stelt twee jalonneurs in de verlenging der lijn die door den vaandeldrager en den adjudant wordt bepaald. Deze jalonneurs zullen achterwaarts front maken en geplaatst worden: de eerste op omtrent vijftig, en de tweede op ongeveer vijf en twintig passen achter het bataillon.

§ 451. Nadat dit geschied is zal de bataillons-kommandant kommanderen:

- 1. *Bataillon voorwaarts.*
- 2. *Gezwinde pas* = MARSCH.

§ 452. Op het eerste kommando zal het eerste gelid der vaandelwacht zich zes passen vooruit begeven, en het tweede gelid dier wacht in zijne plaats treden; de regter generale guide plaatst zich zes passen vóór den kommandant van het eerste peloton, en de linker generale guide op gelijken afstand vóór den linker rotsluiter van het bataillon.

§ 453. De adjudant zal den vaandeldrager naauwkeurig rigten op den korporaal van het vaandelrot, die hem in het eerste gelid heeft vervangen, en zich vervolgens naar de plaats begeven welke hem hierna (§ 460) zal worden aangewezen.

§ 454. De adjudant-onderofficier stelt zich eenige passen links van het eerste gelid der vaandelwacht.

§ 455. Op het kommando: MARSCH, zal het bataillon vaardig aantreden. De vaandeldrager moet met de meeste naauwkeurigheid de lengte en de tijdmaat van den pas in acht nemen, en in de verlenging der beide punten marscheren, welke hij, tusschen zich en den adjudant, op den grond heeft in het oog genomen, en verder zijn' marsch verzekeren, door de middelen in § 69 der *Pelotonsschool* voorgeschreven. De beide rechts en links van den vaandeldrager geplaatste korporaals zullen met hem gelijken pas houden, zonder de schouders te verdraaijen.

§ 456. De beide generale guides moeten ter hoogte van het vaandelgelid en in gelijken pas daarmede marscheren, zonder zich om elkander te bekommeren.

§ 457. Het tweede gelid der vaandelwacht moet naauwkeurig gerigt marscheren; de korporaal in het midden volgt het voetspoor van den vaandeldrager; zonder ooit zijn' pas te verlengen of te verkorten, dan op last van den bataillons-kommandant, al ware het dat hij meer of minder dan zes passen van den vaandeldrager mogt verwijderd zijn.

§ 458. De kommandant van het vijfde peloton zal met de drie korporaals van het midden arm aan arm

op dezelfde lijn marscheren en het hoofd regtuit houden.

§ 459. De kommandanten van het vierde en zesde peloton, die met het tweede gelid der vaandelwacht het rigtsnoer van het bataillon uitmaken, moeten hunne schouders goed regthoekig en het hoofd regtuit houden, slechts nu en dan het oog op dit gelid slaan, en, indien zij te veel vóór of achter mogten wezen, met dan ongevoeligerwijze den pas verlengen of verkorten, in dier voege dat zij eerst na verloop van verscheidene passen in de rigting geraken, ten einde rukken of plotselinge veranderingen, die noodwendig golfing zouden doen ontstaan, te vermijden; verder moeten zij altijd met den vaandeldrager in een' volmaakt gelijken pas marscheren.

§ 460. De adjudant die zich twaalf of vijftien passen rechts van den kommandant van het vierde peloton onthoudt, moet zorgdragen dat deze kommandant en die van het zesde peloton op de hoogte blijven van de drie in het midden van het bataillon marscherende korporaals, hen daartoe, zoo noodig, waarschuwend den pas te verlengen of te verkorten.

§ 461. De kommandanten der overige pelotons moeten in de verlenging van dit rigtsnoer blijven, en ten dien einde naar het midden zien, zonder echter het hoofd te veel te verdraaijen, of de strekking der schouders te veranderen.

§ 462. De pelotons-kommandanten moeten den marsch van hun nevenpeloton naar den kant van het midden gadeslaan, en beletten dat de soldaten hen

voorbijkomen; zij moeten nimmer de misslagen verbeteren, noch den pas doen verkorten of verlengen, tenzij eene in het oog loopende noodzakelijkheid zulks vordert, dewijl eene al te bezorgde naauwkeurigheid, om kleine gebreken te verhelpen, altijd grootere gebreken veroorzaakt, en de kalme, de stilte en de gelijkheid van den pas verstoren, wier handhaving in het bataillon van zooveel aanbelang is.

§ 463. De soldaten moeten altijd het hoofd regtuit houden, den ellehoog van hunnen nevenman naar de zijde van het midden zachtjes aanroeren, altoos aan de drukking die van den vleugel komt weerstand bieden, en de grootste oplettendheid aanwenden, om hunne schouders regthoekig te houden en een weinig achter de lijn der pelotons-kommandanten te blijven, ten einde den grondslag der rigting nimmer voor hen te verbergen. Voorts moeten zij, van tijd tot tijd, het oog op het vaandelgelid of op een' der generale guides slaan, om met deze getadig in gelijken pas te marscheren.

§ 464. Men zal gedurende den marsch de door de beide jalonneurs bepaalde lijn verlengen, door, naar gelang dat het bataillon voorwaarts veldwint, een' derden jalonneur op vijf en twintig passen achter den tweeden te plaatsen. De eerste jalonneur verlaat daarop zijne plaats, om zich op gelijken afstand achter den derden te stellen. De tweede jalonneur zal, naarmate het bataillon vooruit marscheert, op zijne beurt hetzelfde verrigten, en zoo vervolgens.

§ 465. De bataillons-kommandant zal een' officier met de plaatsing der jalonneurs belast n. Deze officier

moet zich altijd vijftien of twintig passen achter den jalonneur onthouden die het veret van het bataillon verwijderd is, hem waarschuwen wanneer hij zijne plaats moet verlaten, en vervolgens wederom in de rigting bevestigen van het voorwaartsche punt, dat hem door den bataillons-kommandant aangewezen is.

§ 466. De bataillons-kommandant zal zich doorgaans op ongeveer twintig passen achter het midden van zijn bataillon onthouden, zorgende dat hij de lijn der jalonneurs niet voor den adjudant-onderofficier bedekt. Indien hij, uit de zwaaijing van het bataillon of uit de kentekenen die hierna zullen worden verklaard, oordeelt dat de strekking welke de vaandeldrager volgt, niet loodregt is, zal hij ten spoedigste kommanderen:

Punt van directie verder regts (links).

§ 467. Op dit kommando begeeft zich de adjudant-onderofficier schielijk twintig of dertig passen vóór het vaandelgelid, blijft aldaar staan, maakt front naar den bataillons-kommandant, en stelt zich in de directie die deze laatste hem door een' wenk met de sabel zal aanwijzen. Vervolgens zal de in het midden van het bataillon staande korporaal zich, op de waarschuwing van den bataillons-kommandant, op den adjudant-onderofficier aan begeven, en daartoe den tegenovergestelden schouder vóórbrengen.

De beide korporaals die zich aan zijne regter en linker zijne bevinden voegen zich naar zijne directie

§ 468. De vaandeldrager zal insgelijks, door het

vóórbrengen van den tegenovergestelden schouder, zich op den adjudant-onderofficier aan begeven, die hem zóólang regts of links zal doen aanhouden, tot hij den korporaal van het midden dekt.

§ 469. De generale guides voegen zich naar de nieuwe directie van het vaandelgelid.

§ 470. De officier met de opvolgende verplaatsing der, achter het midden van het bataillon staande, jalonneurs belast, zal hen ten spoedigste in de nieuwe directie stellen, welke door den bataillons-kommandant zal worden nagezien en verbeterd.

§ 471. De adjudant moet zorgen dat het vierde en vijfde peloton, en achtervolgens al de overige pelotons, zich, zonder overijling of wanorde, naar de nieuwe directie schikken, en er zich voorts op toeleggen, dat het rigtsnoer van het bataillon loodrecht blijft op de lijn die door den vaandeldrager wordt gevolgd; verder zal hij op de beide vleugels acht geven, en wanneer hij bemerkt dat de pelotons-kommandanten verzuimen zich naar dat rigtsnoer te voegen, hen waarschuwen, door het kommando: *Kommandant van dat peloton (of die pelotons) in 't alignement*, zonder zich echter, met eene te groote naauwgezetheid, met het verbeteren van geringe afwijkingen op te houden.

§ 472. De adjudant-onderofficier zal zich nu en dan vijftien of twintig passen vóór het vaandelgelid begeven, achterwaarts front maken en zich naauwkeurig in de verlenging stellen van de lijn der achter het midden van het bataillon staande jalonneurs, ten einde

na te gaan of de vaandeldrager juist in deze verlenging marscheert; hij moet, zoo noodig, de directie van dezen laatsie verbeteren, die daarop dadelijk nieuwe punten op den grond in het oog zal nemen.

§ 473. Al de grondregels van den marsch in bataille zijn dezelfde, zoowel voor een *ondergeschikt* als voor een *rigtings*-bataillon; doch wanneer het bataillon *ondergeschikt* is, zal men geen jalonneurs achter hetzelfde plaatsen.

OPMERKINGEN BETREKKELIJK DEN MARSCH IN BATAILLE.

§ 474. Indien de officieren, onderofficieren en soldaten de grondregels van den marsch in front, als ook de grootte en de tijdmaat van den pas niet behoorlijk in acht nemen, zal de marsch van het bataillon golvend, onzeker en zonder eenheid wezen.

§ 475. Indien de vaandeldrager, in plaats van recht vooruit te marscheren, eene schuinache directie volgt, zal het bataillon zwaaijen, zal er gedrang in den eenen vleugel en opening tusschen de rotten in den anderen vleugel ontstaan, terwijl, daarenboven, de eene vleugel genoodzaakt zal wezen den pas in te houden en de andere dien te verlengen.

§ 476. Hetzelfde zal plaats vinden, indien de grondslag der rigting niet regthoekig is op de lijn van directie, die door het midden van het bataillon wordt gevolgd.

§ 477. Het is derhalve van het grootste belang dat de vaandeldrager zijne strekking regthoekig voorwaarts

neemt, en dat de grondslag der rigting altijd loodregt zij op de lijn die door hem gevolgd wordt.

§ 478. De bataillons-kommandant zal, uit de hierboven aangeduide kenteekenen, spoedig kunnen oordeelen, of de directie die door den vaandeldrager wordt gevolgd, loodregt op de lijn van bataille is.

§ 479. De adjudant zal gemakkelijk kunnen bespeuren, of de kommandanten van het vierde en zesde peloton, met betrekking tot de drie korporaals van het midden, vóór of achter zijn, door waar te nemen, of de kommandanten der vleugelpelotons verplicht zijn hunne passen te verlengen of te verkorten. Hierop lettende, zal hij ligtelijk het rigtsnoer altijd loodregt kunnen doen houden op de lijn van directie die door den vaandeldrager wordt gevolgd, en aldus de golving in het bataillon voorkomen.

§ 480. Wanneer er gedrang of openingen tusschen de rotten mogten ontstaan, dan moet zulks zoo spoedig mogelijk worden verholpen, doch met bedaardheid, zonder geraas en met de minstmogelijke woorden.

§ 481. Bij den marsch in bataille dienen de generale guides om de vleugelpelotons den pas aan te duiden en om de vleugels, indien zij te ver achter mogten zijn, gemakkelijker in de rigting van het midden te kunnen herstellen. Het is daarom noodzakelijk dat zij met het vaandelgelid denzelfden pas houden en, zooveel mogelijk, op gelijke hoogte daarmede marcheren.

§ 482. Wanneer het bataillon uit den pas geraakt,

moet zijn kommandant het daarin herstellen door het kommando:

In den pas.

§ 483. De pelotons-kommandanten en de soldaten wenden hierop terstond de oogen naar het vaandelgelid, of naar een' der generale guides, en nemen ten spoedigste daarmede den pas aan.

Marsch in bataille met verkeerd flont.

§ 484. Wanneer de bataillons-kommandant het stilstaande bataillon wil doen retireren, zal hij de navolgende kommando's doen:

1. *Front achterwaarts.*

2. *Bataillon regts=OM=KEERT.*

§ 485. Op het tweede kommando maakt het bataillon regtsomkeert. De vaandeldrager zal met den achter hem staande korporaal van plaats verwisselen en in het tweede gelid, nu het eerste geworden, overgaan. De bataillons-kommandant, de adjudant en de adjudant-onderofficier begeven zich vóór het tweede gelid, wat nu het eerste geworden is. Bijaldien het vaandelgelid en de generale guides zich vóór het front mogten bevinden, zullen zij hunne plaatsen in bataille hernemen.

§ 486. Indien het een rigtings-bataillon is, zullen de jalonneurs op dezelfde wijze (dus nu vóór het bataillon) als bij het avauceren geplaatst worden, uitgezonderd dat zij front maken naar het bataillon;

mogten zij zich reeds aldaar bevinden, dan zullen zij regtsomkeert maken op het oogenblik dat het bataillon die beweging verrigt.

§ 487. De bataillons-kommandant zal zich op veertig passen achter het bataillon plaatsen, en bijaldien het een rigtings-bataillon is, de rigting der jalonneurs nazien; bij een ondergeschikt bataillon, daarentegen, zal hij den adjudant, die zich, op gelijken afstand van het opsluitend gelid, tegenover den vaandeldrager heeft gesteld, op de loodlijn bevestigen, zooals hierboven (§ 449) is gezegd. Vervolgens kommandeert de bataillons-kommandant:

3. *Bataillon voorwaarts.*

4. *Gezwinde pas* = MARSCH.

§ 488. Op het derde kommando begeeft het eerste gelid der vaandelwacht zich acht passen vooruit en wordt door het tweede gelid dier wacht vervangen; de generale guides stellen zich ter hoogte van het vaandelgelid vóór het regter en linker vleugelrot; de vervullings-onderofficieren treden vooruit tot in de rigting van het opsluitend gelid, en de pelotons-kommandanten gaan over in het voorste gelid; de drie rotsluiters die zich het naast bij 't midden van het bataillon bevinden, voegen zich, naast elkander, achter het vaandelgelid, om aan het opsluitend gelid tot rigtsnoerte verstrekken.

§ 489. Het kommando: MARSCH, wordt uitgevoerd naar de regels voor den frontmarsch in bataille voorgeschreven. De rotsluiser die zich onmiddellijk achter

den vaandeldrager bevindt, volgt onveranderlijk diens voetspoor.

§ 490. Indien het een rigtings-bataillon is, zal de vaandeldrager zijne strekking nemen op de jalonneurs, die, naarmate het bataillon hen nadert, hunne plaatsen van zelve zullen verlaten, om zich weder, in opvolgende orde, achter den verstaafstaanden jalonneur te stellen.

§ 491. De adjudant, twaalf of vijftien passen links van den vervullings-onderofficier des vierden pelotons geplaatst, zal zorgen dat de rotsluiters die den grondslag der rigting uitmaken, loodregt op de lijn van directie blijven, en dat de oveige rotsluiters met hen gerigt marscheren.

Het retirerende bataillon doen halt houden en in front herstellen.

§ 492. Nadat het bataillon halt gemaakt heeft, kommandeert de bataillons-kommandant:

1. *In front herstellen.*

2. *Bataillon regts* = OM = KEERT.

§ 493. Op dit kommando maakt het bataillon regtsomkeert en ieder herneemt zijne plaats in orde van bataille.

ARTIKEL 2.

VOORBIJTOEG LANGS EEN BELETSEL.

§ 494. Wanneer het in bataille marscherende bataillon een beletsel ontmoet, waardoor men genoodzaakt wordt één of meer pelotons te doen afbreken, dan zal de bataillons-kommandant de pelotons in kolonne op geheele distantie stellen, achter het nevenpeloton, naar den kant van het vaandel.

§ 495. Om, bij voorbeeld, het derde peloton af te breken, kommandeert de bataillons-kommandant:

Derde peloton afgebroken.

§ 496. Op dit kommando begeeft zich de kommandant van het derde peloton, vóór het midden van het peloton, kommandeert:

1. *Derde peloton links uit de flank, achterwaarts in kolonne.*

2. MARSCH;

en begeeft zich naar den linker vleugel van zijn peloton.

§ 497. Op het kommando: MARSCH, maakt het derde peloton in den marsch linksom, de drie linker rotten rukken achterwaarts uit, de linker guide plaatst zich vóór het eerste rot en geleidt dit, met versnelden pas, evenwijdig aan en achter het vierde peloton. De kommandant van het derde peloton blijft ter hoogte van dien van het vierde staan, laat zijn peloton voorbij zich heentrekken, kommandeert, zoodra het rechter vleugelrot ter zijner hoogte gekomen is:

1. *Derde peloton rechts uit de flank,*

2. MARSCH.

3. *Guide rechts;*

en plaatst zich voor het midden van zijn peloton.

§ 498. Op het kommando: MARSCH, maakt het peloton rechtsom, blijft met den versnelden pas doormarscheren, tot op pelotons-afstand van het vierde peloton, en herneemt vervolgens den pas van het bataillon, op het kommando van den pelotons-kommandant:

In den pas.

§ 499. Het aldus afgebroken peloton zal het vierde peloton in kolonne op geheele distantie volgen en zijn rechter guide in het voetspoor marscheren van den kommandant van het vierde peloton.

§ 500. Zoodra het derde peloton linksom maakt, zal de linker guide van het tweede peloton zich op den linker vleugel in het eerste gelid plaatsen, ten einde den afstand te onderhouden tusschen zich en den kommandant van het vierde peloton.

§ 501. Zoodra men het beletsel voorbij is, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

Derde peloton voorwaarts opmarscheren.

§ 502. Op dit kommando maakt de kommandant van dat peloton front naar hetzelfde, en kommandeert:

1. *Guide links, met pelotons half rechts.*

2. MARSCH.

§ 503. Op het kommando: MARSCH, zal het peloton

met versnelden pas een' achtsten cirkelboog regts zwenken, waarna de pelotons-kommandant kommandeert:

Voorwaarts = MARSCH.

§ 504. Het peloton herneemt vervolgens zijne plaats in bataille, op de wijze bij de formatie van: *Voorwaarts in bataille*, voorgeschreven. De pelotons-kommandant begeeft zich op den rechter vleugel en kommandeert:

In den pas;

waarna het peloton den pas van het bataillon aanneemt.

§ 505. Wanneer het beletsel meer dan één, bij voorbeeld, de drie rechter pelotons, bedekt, zal de bataillon-kommandant kommanderen:

1. *Drie rechter pelotons afgebroken.*
2. *Links uit de flank achterwaarts in kolonne.*
3. MARSCH.

§ 506. Op het tweede kommando stellen zich de kommandanten der drie rechter pelotons ieder vóór het midden van zijn peloton, en waarschuwen hetzelfde aangaande de beweging die het te verrigten heet.

§ 507. Op het kommando: MARSCH, zullen de benoemde pelotons in den marsch linksom maken. De kommandanten dezer pelotons begeven zich naar den linker vleugel en doen de drie laatste rotten naar achteren uitschuiven; de linker guides stellen zich vóór den linker vleugelman van het eerste gelid; de pelotons-

kommandanten geleiden hunne pelotons in kolonne achter het vierde peloton, op de wijze hierboven (§ 497 en volgende) voorgeschreven; die van het eerste en tweede peloton moeten daarbij sterk naar het bataillon aanhouden.

§ 508. Wanneer het laatste der afgebroken pelotons het beletsel voorbij is, zal de bataillons-kommandant de pelotons weder doen opmarscheren, op de kommando's:

1. *Drie rechter pelotons voorwaarts opmarscheren.*

2. MARSCH.

§ 509. Op het eerste kommando kommandeert de kommandant van elk dezer pelotons:

Guide links, met pelotons half regts.

§ 510. Op het kommando: MARSCH, herneemt elk der afgebroken pelotons, bij opvolging, zijne plaats in bataille, op de wijze en de kommando's hierboven (§ 503 en volgende) voorgeschreven.

§ 511. Het afbreken van pelotons in het linker half bataillon geschiedt naar dezelfde regels, doch door tegenovergestelde middelen.

§ 512. Wanneer het peloton, van 't welk de vaandelwacht een deel uitmaakt, genoodzaakt wordt af te breken, zal, op het oogenblik dat gezegd peloton regts- of linksom maakt, het vaandelgelid inrukken, en de adjudant-onderofficier zich zes passen vóór het peloton plaatsen, achter 't welk het vaandelpeloton marscheert, om aan het bataillon den pas en de directie aan te duiden.

§ 513. Zoodra het vaandelpeloton weder is opgemarscheerd, zal het eerste gelid der vaandelwacht zich schielijk zes passen vóór het bataillon begeven en den pas daarvan aannemen. De adjudant-onderofficier begeeft zich onmiddellijk twintig of dertig passen vóór den vaandeldrager en maakt front naar den bataillons-kommandant, die hem op de loodlijn zal bevestigen, waarna de vaandeldrager dadelijk zijn marsch verzekert, door punten op den grond in het oog te nemen.

§ 514. Als algemeene regel moet worden aangenomen, dat, bij het afbreken van pelotons, de pelotons van het regter halve bataillon zich uit de linker flank, en die van het linker halve bataillon zich uit de regter flank achterwaarts in kolonne stellen.

Mogt echter het beletsel onderscheidene pelotons van het midden bedekken, dan zal elk dezer pelotons zich stellen achter het naastbijzijnde peloton van het halve bataillon waartoe het behoort.

§ 515. In het retireren zullen de voorbijtogten langs hindernissen naar dezelfde grondbeginselen, alsof het bataillon avanceerde, worden ten uitvoer gebracht.

§ 516. Indien zich bij een voorwaarts in bataille marscherend bataillon, hetwelk verplicht is te retireren, en ten dien einde halt te houden en regtsomkeert te maken, afgebroken pelotons bevonden, dan zouden deze pelotons te gelijker tijd moeten halt houden en regtsomkeert maken, om aldus, bij het retireren van het bataillon met verkeerd front, diens tweede gelid, nu het eerste geworden, vooraf te gaan.

§ 517. Om deze pelotons weder te doen opmarscheren, kommandeert de bataillons-kommandant:

1. *Zooveel regter (linker) pelotons opmarscheren.*
2. MARSCH.

§ 518. Op het eerste kommando doen de kommandanten der afgebroken pelotons het waarschuwingskommando:

Zooveelste peloton schuins links (regts).

§ 519. Op het tweede kommando marscheren deze pelotons, door den schuinschen marsch, vóór de plaats die ieder in orde van bataille moet innemen; aldaar gekomen, kommanderen de pelotons-kommandanten opvolgend:

1. *Voorwaarts* = MARSCH.
2. *Markeert den pas.*

§ 520. Iedere pelotons-kommandant gaat daarna op zijne plaats in bataille, en kommandeert, zoodra het peloton in de rigting is gekomen:

In den pas.

ARTIKEL 3.

SCHUINSCHEN MARSCH IN BATAILLE.

§ 521. Om het in marsch zijnde bataillon te doen schuins marscheren, kommandeert de bataillons-kommandant:

1. *Schuins regts (links).*

2. MARSCH.

§ 522. Op het eerste kommando begeeft de adjudant-onderofficier zich tegenover den vaandeldrager, om dezen, bij den schuinschen marsch, tegenover den korporaal van het midden te doen blijven. Op het tweede neemt het bataillon den schuinschen marsch aan.

§ 523. Het bataillon moet zich evenwijdig aan zijne aanvankelijke rigting bewegen; de bataillons-kommandant zal hierop acht geven, en beletten dat er gedrang of openingen tusschen de rotten ontstaan.

§ 524. De adjudant moet zorgdragen dat het rigtsnoer, of de grondslag der rigting, in de evenwijdige strekking blijft.

§ 525. Om den marsch in front weder te doen aannemen, kommandeert de bataillons-kommandant:

Voorwaarts=MARSCH.

§ 526. Op het kommando: MARSCH, zal het bataillon den marsch in front wederom aannemen; de adjudant-onderofficier vervoegt zich spoedig twintig of dertig passen vóór den vaandeldrager en maakt front naar den bataillons-kommandant, die hem in de directie zal stellen welke door den vaandeldrager moet worden gevolgd, en waartoe vervolgens laatstgemelde, op de gewone wijze, onmiddellijk zijn' marsch verzekert.

ARTIKEL 4.

HET IN BATAILLE MARSCHERENDE BATAILLON DOEN HALT HOUDEN EN RIGTEN.

§ 527. Wanneer de kommandant van het bataillon hetzelfde wil doen halt houden, zal hij kommanderen:

Bataillon=HALT.

§ 528. Op dit kommando zal het bataillon stil houden. Het vaandelgelid en de generale guides blijven vóór het front staan, tenzij de bataillons-kommandant den marsch voorwaarts niet wil doen hervatten, noch het geheele bataillon op nieuw doen rigten, in welk geval hij het vaandel en de generale guides hunne plaatsen in bataille zal doen hernemen, door te kommanderen:

Vaandel en guides=INGERUKT.

§ 529. Wanneer aledan de bataillons-kommandant de rigting van het bataillon wil doen verbeteren, zal hij kommanderen:

Pelotons-kommandanten verbeter de rigting.

§ 530. De pelotons-kommandanten zullen daarop terstond de oogen naar het midden wenden, zich rigten op het rigtsnoer van het bataillon, en hunne pelotons mede ten spoedigste in deze rigting brengen. De adjudant moet op de juiste stelling van het rigtsnoer bedacht wezen, en de pelotons-kommandanten, die zich niet juist in deze rigting mogten bevinden, daarin brengen, door de waarschuwing:

Kommandant van het (zooveelste) peloton achter of vóór.

§ 531. Wanneer de bataillons-kommandant eene geheel nieuwe rigting aan het bataillon wil geven, zal hij zich eenige passen buitenwaarts van een' der generale guides vervoegen, en dezen alsmede den vaandeldrager waarschuwen van naar hem front te maken, en hen daarna, door met de sabel te wenken, in de rigting plaatsen welke hij het bataillon wil doen aannemen. De andere generale guide zal zich daarop ten spoedigste op hen rigten en door den adjudant of den adjudant-onderofficier worden bevestigd. Op het oogenblik dat de vaandeldrager front naar den bataillons-kommandant maakt, hernemen de twee korporaals van zijn gelid hunne plaatsen in bataille.

§ 532. Indien de directie der nieuwe lijn van bataille zóódanig ware, dat een of meer pelotons zich vóór deze lijn bevonden, dan zal de bataillons-kommandant, alvorens het vaandel en de generale guides op die lijn te brengen, eerst deze pelotons doen achteruitgaan.

§ 533. Vervolgens zal de bataillons-kommandant kommanderen:

1. *Guides* = IN 'T ALIGNEMENT

§ 534. Op dit kommando begeven zich de regter guides van het regter, en de linker guides van het linker halve bataillon, spoedig in de rigting van den vaandeldrager en van de twee generale guides, maken front naar den vaandeldrager, en plaatsen zich ieder op

een' afstand, gelijk aan het front van zijn peloton, van den onmiddellijk voor hem staande guide.

§ 535. De pelotons-kommandanten van het regter halve bataillon zullen zich op den linker vleugel van hun peloton begeven, uitgezonderd die van het vierde peloton, die op den regter vleugel blijft, doch in het tweede gelid teruggaat.

§ 536. De adjudant moet, zoo noodig, ten spoedigste de plaatsing der guides van het regter, en de adjudant-onderofficier, op gelijke wijze, die van het linker halve bataillon verbeteren. Na deze rigting te hebben nagezien, kommandeert de bataillons-kommandant:

2. *Naar het midden* = RIGT U.

§ 537. Op dit kommando zullen de pelotons zich te gelijk in beweging stellen, om zich tegen de guides aan te begeven, waarop ieder pelotons-kommandant zijn eigen peloton en de adjudant het vaandelpeloton rigt.

§ 538. Indien het alignement schuins is, moeten de pelotons-kommandanten zorgdragen de rigting hunner schouders daarnaar te voegen, onderwijl zij hunne pelotons naar de lijn der guides geleiden.

§ 539. Nadat het bataillon gerigt is, kommandeert de bataillons-kommandant:

3. *Vaandel en guides* = INGERUKT.

§ 540. Op dit kommando zullen de vaandeldrager, de generale guides en de guides der pelotons, als ook de pelotons-kommandanten van het regter halve bataillon, hunne plaatsen in bataille hernemen.

§ 541. Wanneer de bataillons-kommandant eene nieuwe rigting aan het bataillon wil geven en het vaandel en de generale guides zich niet reeds vóór het front bevinden, zal hij hen aldaar doen komen, door het kommando:

*Vaandel en generale guides = OP 'T ALIGNE-
MENT;*

waarna de rigting wordt uitgevoerd, zoo als bij § 532 en volgende is voorgeschreven.

ARTIKEL 5.

DEN HOLLEN WEG (DEFILE) IN DEN TERUGTOGT
DOORTREKKEN.

§ 542. Wanneer het bataillon in bataille staat en de bataillons-kommandant hetzelfde een defilé wil doen doortrekken, dat zich achter den linker vleugel bevindt, zal hij daartoe kommanderen:

Achterwaarts passeert het defilé, van den rechter vleugel af aan.

§ 543. De kommandant van het eerste peloton zal daarop dadelijk kommanderen:

1. *Eerste peloton regts uit de flank.*
2. *Regts = OM.*
3. *Met rotten regts, gezwinde pas = MARSCH,*

§ 544. Op het kommando: MARSCH, zal het eerste

peloton den marsch aannemen, en, met rotten regts zwenkende, regt naar achteren marscheren, tot op vier passen voorbij het opsluitend gelid, waarna het nog eens met rotten regts zwenkt en zich regt vooruit naar den linker vleugel begeeft, om vervolgens, tegenover de engte gekomen, met rotten links te zwenken en de engte in te trekken.

§ 545. Zoodra het voorste rot van het eerste peloton ter hoogte is gekomen van den kommandant van het tweede peloton, doet deze zijn peloton, regtsom maken en stelt het daarna in beweging, in dier voege dat het onmiddellijk achter het eerste peloton opsluit, waartoe hij moet zorgen het kommando: MARSCH, te regter tijd te doen.

§ 546. De volgende pelotons zullen, beurtelings, hetzelfde verrigten wat zoo even voor het tweede peloton is voorgeschreven.

§ 547. Indien de engte zich achter den rechter vleugel van het bataillon bevindt, zal de bataillons-kommandant kommanderen:

Achterwaarts passeert het defilé, van linker vleugel af aan.

§ 548. Het linker vleugelpeloton begint daarop dadelijk de beweging, uit de linker flank, en ieder der volgende pelotons gedraagt zich, bij opvolging, overeenkomstig hetgeen zoo even is bepaald. De pelotons-kommandanten vervoegen zich bij hun voorste linker rot.

§ 549. De pelotons zullen in dier voege uit de

flank door den hollen weg trekken, tenzij de breedte van dien weg het formeren van pelotons of sectiën veroorlooft, in welk geval de kommandant van het eerste peloton, zoodra hij in de engte is gekomen, deze beweging zal doen uitvoeren.

§ 550. Al de volgende pelotons moeten, ieder op het kommando van zijn' kommandant, en op dezelfde plaats als het eerste peloton, deze beweging verrigten.

§ 551. Zoodra het eerste peloton de engte is doorgetrokken, kan men, indien de doortogt regts geschiedt, het peloton links doen wenden, om de kolonne naar dien kant uit te breiden en links in bataille te formeren, of hetzelfde ook regts doen wenden, om de kolonne ter regter zijde te doen opmarscheren.

§ 552. Indien de geringe breedte van den hollen weg niet toelaat de pelotons of sectiën te formeren, zal het bataillon uit de flank blijven marscheren, waarbij de pelotons-kommandanten en de rotsluiters zullen zorgdragen dat de rotten goed opsluiten. Vervolgens zal men het bataillon met rotten links kunnen doen zwenken, en het daarna, door het kommando: **FRONT**, in bataille, herstellen, of wel hetzelfde met rotten regts doen zwenken, en vervolgens *met rotten ter regter zijde in bataille* formeren.

ARTIKEL 6.

DEN AFMARSCH DOEN SLAAN, EN DAARNA HET BATAILLON WEDER VERZAMELEN.

§ 553. Om het bataillon uit elkander te doen gaan, zal de bataillons-kommandant den afmarsch doen slaan, waarop het bataillon zich verstrooit.

§ 554. Om het bataillon daarna weder te verzamelen, zal de bataillons-kommandant, in de rigting die hij aan het bataillon wil geven, twee jalonneurs stellen, op pelotons-afstand van en met het front naar elkander.

De vaandeldrager plaatst zich daarop tusschen deze jalonneurs, ter hoogte van de plaats waar zijn rot zal moeten komen, en maakt front naar den regter vleugel; vervolgens zal de bataillons-kommandant den vaandelmarsch doen slaan.

§ 555. Iedere pelotons-kommandant verzamelt hierop zijn peloton, op ongeveer zes passen achter de plaats waar het in orde van bataille moet komen.

§ 556. De bataillons-kommandant zal daarna het vaandelpeloton tegen deze jalonneurs doen plaatsen, en ieder der overige pelotons zich, op het kommando van zijn' kommandant, bij opvolging, in de rigting van het vaandelpeloton stellen, waarbij de regter guides voor het regter, en de linker guides voor het linker halve bataillon het alignement zullen afbakenen.

EENIGE VOORSCHRIFTEN VAN BIJZONDEREN AARD.

I.

BEWEGINGEN DER VIJFDE KOMPAGNIE OF TIRAILLEUR- AFDEELING BIJ DE MANOEUVRES.

§ 1. De tirailleur-afdeeling volgt de beweging van het bataillon ter hoogte van hare plaats in bataille; zij marscheert daarbij meestal uit de flank, met verdubbelde rotten, en volbrengt alle bewegingen in tijds, ten einde zich met het bataillon te gelijk in marsch te kunnen stellen. Zij moet veelal meer door wenken, dan door luide kommando's worden bestuurd.

§ 2. In de gesloten kolonne voegen de tirailleurs zich naar de beweging der laatste afdeeling.

§ 3. Bij de formatiën in bataille gaan de tirailleurs langs den kortsten weg, doch zonder de bewegingen der andere afdeelingen te belemmeren, naar de plaats waar zij moeten komen.

II.

HET BEPALEN VAN DE LIJN VAN BATAILLE.

§ 4. De lijn van bataille kan op drie wijzen bepaald worden:

1e. Door de plaats en de algemeene rigting der lijn van bataille aan te duiden.

2e. Door het steunpunt voor een' der beide vleugels en het een of ander voorwerp als rigtingspunt voor den anderen vleugel aan te duiden.

3e. Door twee verwijderde voorwerpen te kiezen, tusschen welke men de lijn wil bepalen.

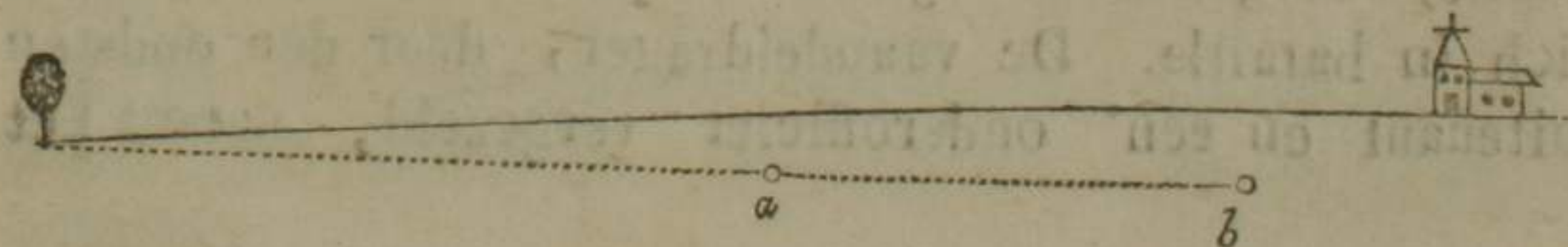
§ 5. *Eerste geval.* Men plaatst in de aangeduide lijn twee jalonneurs, op eenigen afstand van elkander.

§ 6. *Tweede geval.* In de aangeduide strekking worden twee jalonneurs geplaatst: de een op het steunpunt, de ander op vijftien of twintig passen van den eersten verwijderd, en naauwkeurig in de rigting van het als rigtingspunt gekozen voorwerp.

§ 7. Wordt de lijn van bataille, in de beide genoemde gevallen, bepaald om daarop eene kolonne te plaatsen of te ontwikkelen, dan worden de jalonneurs op iets minder dan de uitgestrektheid van het front der voorste afdeeling van elkander gesteld.

§ 8. *Derde geval.* Twee jalonneurs stellen zich ten minste vijftig passen van elkander, zoo nabij mogelijk op de lijn welke de beide voorwerpen vereenigt, en rigten zich op een dezer voorwerpen. Vervolgens volbrengen de jalonneurs eene zwenkende beweging, waarbij een der beide voorwerpen als spil dient.

Bij voorbeeld:

De boom is hier het zwenkingspunt. Gedurende het zwenken houdt de jalonneur *b* den jalonneur *a* altijd op den boom gerigt, terwijl deze laatste inmiddels naar den eersten ziet. Zoodra de jalonneur *a* bespeurt dat de jalonneur *b* in de rigting van den toren is gekomen, maken beiden, op de waarschuwing van eerstgenoemden, halt en front naar elkander, waarna zij, zoo noodig, de rigting verbeteren; blijvende hierbij de jalonneur *a* ondergeschikt.

§ 9. De beide tusschenpunten aldus gevonden zijnde, zal de lijn van bataille bepaald wezen.

III.

HET AFHALEN EN TERUGBRENGEN VAN HET VAANDEL.

§ 10. Wanneer het vaandel in de gelederen moet plaats nemen, wordt het door eene kompagnie afgehaald, terwijl het korps zich onder de wapenen schaart.

§ 11. Alle tamboers en hoornblazers van het bataillon waartoe deze kompagnie behoort, benevens het korps muzikanten vergezellen haar, zonder echter den marsch te slaan of te blazen.

§ 12. De vaandeldrager marscheert in het midden der kolonne.

§ 13. Vóór het gebouw waar het vaandel bewaard wordt, aangekomen zijnde, formeert de kompagnie zich in bataille. De vaandeldrager, door den ondsten luitenant en een' onderofficier vergezeld, neemt het

vaandel in ontvangst; buiten gekomen zijnde, plaatst hij zich tegenover het midden der kompagnie, hebbende aan zijne regter zijde den officier, en links den onderofficier.

§ 14. De kommandant der kompagnie laat het geweer presenteren, den parademarsch slaan of blazen, en salueert het vaandel.

§ 15. Daarna wordt het geweer geschouderd en de kompagnie in kolonne geformeerd, terwijl de vaandeldrager zich in het midden der kolonne plaatst.

§ 16. De kompagnie marscheert vervolgens naar de vergaderplaats van het regiment of bataillon terug, waarbij de tamboers, hoornblazers en muzikanten den marsch slaan en blazen.

§ 17. Bij de aankomst van het vaandel op de vergaderplaats van het regiment of bataillon, zal zijn kommandant de geweren doen schouderen en zich zes passen vóór het midden van het bataillon plaatsen waartoe het vaandel behoort.

§ 18. De vaandeldrager marscheert op tien passen vóór langs het front, en plaatst zich tegenover den regements-kommandant, die daarop de geweren laat presenteren, den parademarsch slaan en het vaandel salueert.

§ 19. De vaandeldrager treedt vervolgens op zijne plaats in het bataillon, en de geweren worden geschouderd.

§ 20. De kompagnie die het vaandel heeft afgehaald, gaat achter het front langs, op hare plaats in bataille.

§ 21. Het terugbrengen van het vaandel heeft, in omgekeerde orde, met dezelfde eerdewijzen plaats.

§ 22. Tot het afhaken en terugbrengen van het vaandel wordt elke kompagnie op hare beurt gekommandeerd.

IV.

HET SALUEREN MET HET VAAWDEL.

§ 23. In het gelid, zoowel stilstaande als in den marsch, zal het vaandel altijd met den schoen tegen de regter heup worden gedragen.

§ 24. Het salueren met het vaandel geschiedt op de navolgende wijze:

Op het oogenblik dat het bataillon het geweer presenteert, laat de vaandeldrager de slang langzaam vooroverhellen, tot het vaandel bijna den grond raakt, en zonder dat daarbij de schoen van zijne plaats komt. Op gelijke wijze wordt het vaandel, onmiddellijk na het salut, weder opgericht.

§ 25. Bij het defileren geschiedt deze eerbewijzing op het oogenblik dat de vaandeldrager den persoon die gesalueerd wordt, tot op zes passen is genaderd; vier passen voorbij dien persoon, wordt het vaandel weder opgericht.

§ 26. Het salueren met het vaandel zal alleen geschieden voor den Koning en voor de leden van het Koninklijk Huis.

V.

HANDGREPEN DER ONDEROFFICIEREN MET DE SABEL.

§ 27. De sabel wordt gedragen op de navolgende wijze:

Het gevest in de volle regter hand, die ter hoogte van en tegen de heup wordt gehouden; de kling in de buiging van den schouder.

§ 28. Bij den *pas-de-route*: de regter hand vóór het midden van het lijf en ter hoogte der onderste uniformknoopen brengen; de kling tegen den regter bovenarm laten rusten.

§ 29. Bij de beweging van: *Zet af = 't geweer*, de sabel met de regter hand omdraaijen, de nagels naar boven; de kling laten vooroverzakken, met de punt tot op een palm van den grond.

Bij het schouderen, de sabel in de bovengezegde positie wederom oprigten.

VI.

HET SALUEREN MET DE SABEL.

§ 30. Dit geschiedt in vier bewegingen:

1e. De sabel loodregt opligten, met de punt naar boven; het platte der kling voor het regter oog; het gevest ter hoogte van de regter borst; den elleboog tegen het lijf gesloten.

2e. De kling, door het uitstrekken van den arm, om-

laag brengen, in voege dat de regter hand naast de dij komt, met de nagels naar boven.

- 3^e. Vervolgens de sabel frisch weder oprigten, in de houding bij de eerste beweging aangeduid.
4^e. De sabel in de gewone houding tegen den regter schouder brengen.

§ 31. De eerste beweging van het salueren zal geschieden wanneer men den persoon, welke gesalueerd wordt, tot op vier passen is genaderd; zullende de sabel weder worden opgerigt, zoodra men dien persoon twee passen voorbij is.

VII.

VOORSCHRIFT BETREFFENDE DE WAPENSCHOUWINGEN EN HET DEFILEREN.

§ 32. De troepen zijn in *orde van parade* opgesteld.

§ 33. Bij de aankomst van den Inspecteur worden de eerbewijzen gedaan, in het *Garnizoensreglement* voor zijnen rang voorgeschreven.

§ 34. Is de Inspecteur een vorstelijk persoon, doch niet van het Nederlandsche Huis, of behoort hij tot een vreemd leger, dan zullen de te verrigten eerbewijzen vooraf worden bepaald.

§ 35. De kommandant der troepen gaat den Inspecteur te gemoet, salueert hem met de sabel, en ontvangt zijne bevelen.

§ 36. De eerbewijzen worden bij elk bataillon of

zelfstandig onderdeel, herhaald, naarmate de Inspecteur hetzelfde nadert.

§ 37. Wanneer de parademarsch geslagen of geblazen wordt, of de muziek speelt, zal men daarmede voortgaan tot dat de Inspecteur aan den linker vleugel van het regiment gekomen is.

§ 38. De inspectie zal altijd aan den regter vleugel beginnen; zoodra zij een aanvang neemt, plaatst zich de kommandant der troepen, gevolgd door zijn staf, aan de regter zijde van den Inspecteur.

§ 39. De verschillende brigade- en regimentskommandanten begeven zich, door hunnen staf gevolgd, naast den kommandant der troepen, op het oogenblik dat de inspectie bij hunne brigade of hun regiment begint; naar gelang die inspectie afgelopen is gaan zij op hunne plaatsn terug.

§ 40. Wordt de inspectie door den regimentskommandant gehouden, of bevinden zich bij de troepen, welke geinspecteerd worden, op zich-zelve staande bataillons of detachementen, dan gedragen zich de bataillons- en detachementskommandanten naar hetgeen hierboven voor de brigade- en regimentskommandanten is gezegd.

§ 41. Het defileren geschiedt gewoonlijk in kolonne op geheelen afstand, op de kommando's en naar de regels voor den marsch in kolonne voorgeschreven, met uitzondering, dat het eerste kommando door dat van: *Om te defileren*, wordt voorafgegaan, en dat men den guide hencemt naar de zijde waar de persoon voor wien gedefileerd wordt, is geplaatst.

§ 42. Op het kommando: *Om te defileren*, zullen de tamboers en hoornblazers der onderscheidene bataillons, benevens de muzikanten, zich aan het hoofd van hun regiment stellen.

§ 43. Bij het defileren zal de afstand tusschen de verschillende regimenten veertig, die der brigaden zestig en die der divisien tachtig passen bedragen, behalve nog de uitgestrektheid van het front der voorste afdeeling.

§ 44. De divisie-generaal, gevolgd door zijn staf, defileert aan het hoofd zijner divisie, vóór de tamboers.

§ 45. De brigade-generaal, met zijn staf op gelijke wijze aan het hoofd zijner brigade; die der voorste brigade laat tusschen zich en den staf der divisie een afstand van vijftien of twintig passen.

§ 46. Bestaat de staf van den divisie- of brigade-generaal slechts uit één officier, dan plaatst deze zich naast hem, aan de tegenovergestelde zijde van den persoon voor wien gedefileerd wordt.

§ 47. De regements-kommandant defileert aan het hoofd van zijn regiment, zes passen vóór den kommandant der voorste afdeeling; de bataillons-kommandant op gelijke wijze, vóór zijn bataillon; die van het voorste bataillon van elk regiment, aan de buitenzijde van den regements-kommandant; de regements-adjutant, aan de buitenzijde van den kommandant des voorsten bataillons van het regiment.

§ 48. Wanneer de troepen, welke geïnspecteerd worden, uit verschillende korpsen bestaan, dan zal de

hoofdofficier, die hen kommandeert, ter plaatse defileren voor den brigade-kommandant aangewezen.

§ 49. De officieren der staven en de regimenten-adjudanten trekken de sabel niet.

§ 50. De geweren worden bataillongewijze geschouderd, zoodra het hoofd van het bataillon den persoon voor wien gedefileerd wordt, tot op ongeveer vijftig passen genaderd is. Zoodra iedere afdeeling den persoon voor wien gedefileerd wordt, twintig passen voorbij is, nemen zij bij opvolging het geweer in den arm.

§ 51. Gedurende het defileren zullen de adjudant en de adjudant-onderofficier aan de tegenovergestelde zijde der directie marscheren.

§ 52. De tamboers, hoornblazers en muzikanten van het voorste regiment vangen aan met slaan en blazen, zoodra de kolonne zich tot het defileren in beweging stelt. Na gedefileerd te hebben, zwenken zij naar de tegenovergestelde zijde der directie, op ongeveer een pelotons afstand buiten de kolonne, plaatsen zich aldaar tegenover den persoon voor wien gedefileerd wordt, en blijven gedurende het defileren spelen, tot dat de laatste afdeeling van hun regiment gedefileerd heeft, als wanneer zij wederom in de kolonne zwenken en de laatste afdeeling blijven volgen, tot zij bevel ontvangen zich wederom aan het hoofd te plaatsen.

§ 53. De tamboers, hoornblazers en muzikanten der volgende regimenten vangen aan met slaan en blazen, zoodra de laatste afdeeling van het voorgaande regiment den persoon voor wien gedefileerd wordt

voorbij trekt, en gedragen zich verder naar hetgeen hierboven voor het voorste regiment is voorgeschreven.

§ 54. Al hetgeen hierboven voor de regementen is gezegd, is ook voor op zich-zelve staande bataillons of detachementen van toepassing.

§ 55. Wanneer voor den Koning, of voor een der leden van het Koninklijke Huis wordt gedefileerd, zullen alle generaals, regements-, bataillons- en afdeeling-kommandanten, benevens de bataillons-adjudanten, met de sabel salueren; terwijl die officieren welke de sabel niet getrokken hebben, zulks op de gewone wijze doen.

§ 56. Voor personen welke niet tot het Koninklijke Huis behooren, salueren de kommandanten der afdeelingen en de bataillons-adjudanten niet.

§ 57. Nadat de kommandant der kolonne gesalueerd heeft, plaatst hij zich, gevolgd door zijn staf, wanneer de kolonne den guide regts heeft, ter regter, en heeft, zij den guide links, ter linker zijde van den persoon voor wien gedefileerd wordt.

§ 58. De brigade- en regements-kommandanten, als ook de bevelhebbers van op zich-zelve staande bataillons of detachementen, vervoegen zich, op gelijke wijze, bij opvolging, naast den persoon voor wien gedefileerd wordt. Zij keeren vervolgens naar hunne plaatsen terug, zoodra de laatste afdeling van het onder hunne bevelen staande troependeel gedefileerd heeft.

VIII.

OM TE DEFILEREN, MET DEN REGTER VLEUGEL DOOR HET MIDDEN VOOR.

§ 59. Wanneer men eene, uit divisiën bestaande, kolonne, welke den linker vleugel aan het hoofd heeft, en die hier altijd moet worden verondersteid op halven afstand of wel geheel gesloten te zijn, wil doen defileren met den regter vleugel door het midden voor, dan zal zulks op de navolgende kommando's geschieden:

1. *Om te defileren, den regter vleugel door het midden voor.*
2. *Pelotons regts en links uit de flank.*
3. *Regts en links*—OM.
4. *Gerwinde pas*—MARSCH.

§ 60. Op het eerste kommando plaatsen zich de pelotons-kommandanten voor het midden hunner pelotons en waarschuwen hen: die der onevene dat zij regts, en die der evene dat zij linksom moeten maken.

§ 61. Op het derde kommando maken de pelotons regts- en linksom, en stellen de pelotons-kommandanten zich twee passen buitenwaarts van hunnen regter en linker guide, maken front naar buiten, en rigten zich naar het hoofd der kolonne.

§ 62. Op het vierde kommando treden de pelotons aan de pelotons-kommandanten laten hen voorbij zich

heentrekken, tot dat het laatste rot op hunne hoogte is gekomen, als wanneer zij kommanderen:

1. *Peloton* = HALT.
2. FRONT.
3. *Links (of regts)* = RICT U.
4. STAAT;

en zich voor het midden hunner pelotons plaatsen.

§ 63. Vervolgens wordt gekommandeerd:

1. *Hoofd der kolonne voorwaarts.*
2. *Guide regts (links).*
3. *Gezwinde pas* = MARSCH.

§ 64. De tamboers, hoornblazers en muzikanten welke zich tusschen de kolonne hebben opgesteld, marscheren aan; de kommandanten der beide eerste pelotons kommanderen:

1. *Peloton links (of regts) uit de flank.*
2. *Links (of regts)* = OM.
3. *Gezwinde pas* = MARSCH.

§ 65. Op het laatste kommando, hetwelk door de beide pelotons-kommandanten te gelijk moet worden uitgesproken, marscheren de pelotons op elkander aan en vereenigen zich, waarop de divisie-kommandant kommandeert:

1. *Divisie regts en links uit de flank.*
2. MARSCH.
3. *Guide regts (links).*

§ 66. Zoodra de eerste divisie ter hoogte van de tweede komt, zullen de kommandanten der beide pelotons hen, op de bovengezegde kommando's, links- en regtsom doen maken, om hen daarna te vereenigen en de eerste divisie op geheel afstand te volgen. De kommandanten der overige pelotons handelen bij opvolging op dezelfde wijze.

ERRATA.

SOLDATENSCHOOL.

Bladz. 56, regel 3 van boven, staat: den regter, lees: de regter.
 " 56, " 11 " " den regter, " de regter.

PELOTONSSCHOOL.

Bladz. 45, regel 9 van boven, staat: § 384, lees: § 334.

D R U K F E I L E N .

Bladz.	§.	Reg. Staat:	Moet zijn:	Bladz.
18	53	8 bevetting	bevesting	
19	55	6 eerstea	eerstes	33
19	58	1 kommandand	kommandant	18
23	79	2 marscheren	marscherende	78
24	84	2 frank	flank	38
24	85	3 poloton	peloton	100
25	89	3 paats	plaats	101
26	94	2 zijnde	zijne	101
27	98	7 baren	haren	101
30	107	5 rigt	rigt	100
30	109	1 geides	guides	100
40	147	6 legten	regten	113
41	150	2 praats	plaats	111
41	150	3 alwaar.	alwaar	118
41	150	7 laatst	laatste	150
41	151	5 frank	flank	131
44	165	3 ingerukt	ingerukt	141
50	189	1 Eene	Eene	141
50	190	2 fo	of	141
52	197	2 zichl atijd	zich altijd	141
53	203	2 de in	in de	
54	208	2 bedrven	bedreven	
54	209	6 bataille	bataillon	
59	233	6 peloton	pelotons	
61	237	5 vleuger	vleugel	
61	241	4 gemerscheert	gemarscheert	

Bladz.	§.	Reg. Staat:	Moet zijn:	Bladz.
83	337	3 Guido	Guides	18
84	341	7 oprakken	oprakken	19
87	352	4 rigter	regter	23
88	357	1 deloton	peloton	24
100	414	6 regtel	regter	24
107	442	6 beheeft	begeeft	25
107	442	6 rigter	regter	25
107	445	9 5	3	27
109	450	2 dassen	passen	27
109	452	5 rinker	linker	28
113	467	11 zijne	zijde	28
117	483	5 flont	front	29
118	488	4 vaandelgelid	vaandelgelid	29
129	535	4 vleuger	vleugel	30
133	556	2 plaatzen	dlaatsen	30
141	41	7 geplaatse	geplaatst	31
142	48	2 nit	nit	31
143	52	5 irectie	directie	31
				32
				33
				34
				35
				36
				37
				38
				39
				40
				41

